

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 9—Vol. LIX.

Friday, 10th March, 1961

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER

Price: FOUR CENTS

UPROOTED AND CAST OUT UNDER AREAS ACT

2,500 INDIANS TO BE CLEARED FROM TOWN

ACCORDING to a report in the Cape Town newspaper "New Age" two thousand five hundred Indians and three thousand Coloured people living in Germiston are to be cleared out of their homes under the Group Areas Act. Where they will go nobody knows. The Indians stand to lose: mosques, temples and schools built by the community; 61 businesses with a total annual turn-over of half-a-million pounds—some of these businesses have been in existence for over 50 years; improvements in the Asiatic Bazaar worth over £150,000 pounds; property outside the Bazaar worth about £100,000.

The minutes of the Germiston City Council show that the removal plan has been worked out by the Council together with the Group Areas Board—which in fact sits in judgment on the Council scheme.

This came out at the hearing of the Group Areas Board in Germiston.

The charge that the Council acted in concert with the Board was not denied by either party.

This is the second time—the first was at Kempton Park—that

Group Areas plans involve the wholesale removal of the entire Indian community from the town. It is suspected that this is part of a greater plan to move the 10,000 Indians of the East Rand into one ghetto in Benoni.

The hearing of the Board was held in the Germiston Town Hall, which was packed with Indians and Coloureds. Ironically, this is believed to be the first time that non-Whites have been allowed into the Town Hall.

Germiston's Asiatic Bazaar was

S.A. Indians More Native Than Whites

ACCORDING to the jubilee issue of the Union Year Book the percentage of Indians born in South Africa in 1951 was 90.5. The corresponding figures for Whites was 88.5 and for Africans 92.9.

established before 1905 and Indians were given to understand six years later, when they were moved to a new site, that this would be their permanent home.

But their residential areas apart, Indians were in Germiston, they claim, before Germiston was ever known, and before the discovery of gold on the Witwatersrand. The town, they will tell you, grew up around the Indians; Indians did not penetrate into the town.

Indifference

Mr J. Slovo, representing the Indian community, told the Board: "The callous indifference shown by the municipality to the fate of the Indian community stems from an attitude that it is right and proper to approach the problem of race separation as if those who are non-White can have no claim to justice and equity. This attitude makes a mockery of the countless promises that the Act would be administered with fairness to all races."

Mr. Slovo said that the Indian community did not apologise for living in Germiston and breathing its air. "They assert their right to remain there not as a matter of grace, but equally with any other citizen brought up there. We ask not for concession, nor for an in-

"Contact" Asks For Expulsion

"CONTACT", the non-racial fortnightly (February 25) advocates the expulsion of South Africa from the Commonwealth. It writes thus on the subject:

"Let us help cut off the apartheid government from all its sources of strength. If we do this, we can shorten its reign of terror and poverty and death in our lovely country."

One of the links that help give strength to the Union government is the link that binds South Africa into the Commonwealth. A chance has now arisen for this to be broken.

In London next month the Prime Ministers of the Commonwealth are to meet. Dr. Verwoerd will be there, and will wish to know whether the new South African Republic will be accepted as a continuing member of the Commonwealth. If only one country were to object, then, because no votes are taken, that one country could succeed in getting South Africa's application for re-admittance refused.

For some reason which is difficult to understand Messrs. Harold Macmillan and Duncan Sandys of the British Government have been trying to lobby Commonwealth prime ministers to get them to promise not to vote for South Africa's exclusion. Mr. Sandys is able and a good talker, and he returned to England believing that he had succeeded.

But the United front thought fast, and sent round delegations to interview Commonwealth governments. "Contact" hopes very

(Continued on page 70)

dulgence, but for our rights."

The proposers of the Group Areas scheme had approached the problem, said Mr. Slovo, as an agricultural officer would deal with cattle culling.

Not telling the communities where they were to be moved amounted to virtually wiping them off the map, the Group Areas Board was told.

Rajendra Prasad On Mahatma's Life:

Coming Generations Should Be Enabled...

PRESIDENT DR. RAJENDRA PRASAD said in New Delhi recently that coming generations should be enabled to understand the spirit of the teachings of Mahatma Gandhi and develop an emotional intimacy with his ideas. Declaring open the Gandhi Memorial Museum and Library, the President said that many in the present generation had seen Mahatma Gandhi and some of them had the privilege of working under his leadership. But coming generations could understand his life's mission and teachings only through his published works and exhibits in museums.

The museum is the largest of a chain of memorials being put up in different parts of the country by the Gandhi Smarak Nidhi (Gandhi Memorial Trust) as part of its many-sided programme for propagating the teachings and ideals of Mahatma Gandhi.

Housed in a simple two storeyed structure overlooking the Samadhi at Rajghat, the library and museum have over 10,000 books, correspondence and periodicals founded and edited by Mahatma Gandhi besides rare collections of his personal belongings, including a pencil stub he had used for nearly three months.

Earlier, welcoming the President, Mr. R. R. Diwakar, President of the Nidhi, outlined the future programme of the Trust and said it was proposed to build four more museums in different places closely associated with the life of the Mahatma. There was already one in Madurai in South India.

Indian Opinion

Private Bag, Durban.
Telephone: Mount Edgecombe 30,
Telegram and Cable: "GANDHI."

FRIDAY, 10TH MARCH, 1961

Phoenix Settlement And The Indian College

RECENTLY a report appeared in the newspapers that the Government was contemplating taking over Phoenix Settlement for the purpose of establishing an Indian University College for Indians. We have deliberately maintained silence on the subject in order to receive the reactions of our readers and supporters and those who regard Phoenix as a shrine and a place of pilgrimage. Now that we have heard from many of our supporters we should like not only to make an explanation but also to make a plea. The report which appeared in Durban's morning daily was the result apparently of a statement made by some of the officers of the new Indian College at Salisbury Island. As far as the management of Phoenix Settlement is concerned no official approaches—nor for that matter any kind of approach—have been made by the Government. The management and the trustees of Phoenix have not received any communication from the Government on the subject of an Indian College at Phoenix.

We could have made this explanation immediately the report appeared in the newspaper but we felt that it would be useful and informative if our supporters were allowed to give expression to their thoughts. We have now received their views and there is a unanimity of opinion that whatever expediency the Indian people may be compelled to accept they certainly are not prepared to allow the name, the teachings, the objects and the ideals of Mahatma Gandhi which are enshrined at Phoenix to be tarnished by the establishment of a racial and emasculated University College for Indians at Phoenix under the control of the Government. This is also the belief and the firm conviction of the management and the trustees of Phoenix Settlement. There is no doubt whatsoever in the minds of the management and the trustees about the future of Phoenix Settlement. On this sacred soil a man first evolved the technique of Satyagraha. *Satya*, or Truth, was his inspiration all his life. He stood by it, unswerving and unflinching. It would be a complete betrayal of *Satya* if the management and the trustees voluntarily hand over the Settlement for the establishment of an Indian University College. If the Government wants to, it can expropriate Phoenix and abuse it for its own ugly purposes but it will never do so with the consent of the management and the trustees. We know, just as much as anybody else knows, that the present Government is capable of anything. Should it expropriate Phoenix it will do so in the face of determined opposition. This then, is the attitude of the management and the trustees and it is really a reflection of Indian

(Continued on next page)

FOUNDER'S ACCOUNT OF THE

INDIAN OPINION AND PHOENIX

By M. K. GANDHI

Adapted from the account of the establishment of the "Indian Opinion" and the foundation of the Phoenix Settlement in "The Story Of My Experiments With Truth" published by Navajivan Publishing House.

ABOUT this time Sjt. Mandanjit approached me with a proposal to start "Indian Opinion" and sought my advice. He had already been conducting a press, and I approved of his proposal. The journal was launched in 1904, and Sjt. Mansukhlal Naazar became the first editor. But I had to bear the brunt of the work, having for most of the time to be practically in charge of the journal. Not that Sjt. Mansukhlal could not carry it on. He had been doing a fair amount of journalism whilst in India, but he would never venture to write on intricate South African problems so long as I was there. He had the greatest confidence in my discernment, and therefore threw on me the responsibility of attending to the editorial columns. The journal has been until this day a weekly. In the beginning it used to be issued in Gujarati, Hindi, Tamil and English. I saw, however, that the Tamil and Hindi sections were a make-believe. They did not serve the purpose for which they were intended, so I discontinued them as I even felt that there would be a certain amount of deception involved in their continuance.

I had no notion that I should have to invest any money in this journal, but I soon discovered that it could not go on without my financial help. The Indians and the Europeans both knew that, though I was not avowedly the editor of "Indian Opinion," I was virtually responsible for its conduct. It would not have mattered if the journal had never been started, but to stop it after it had once been launched would have been both a loss and a disgrace. So I kept on pouring out my money, until ultimately I was practically sinking all my savings in it. I remember a time when I had to remit £75 each month.

But after all these years I feel that the journal has served the community well. It was never intended to be a commercial concern. So long as it was under my control, the changes in the journal were indicative of changes in my life. "Indian Opinion" in

those days, like "Young India" and "Navajivan" today, was a mirror of part of my life. Week after week I poured out my soul in its columns, and expounded the principles and practice of Satyagraha as I understood it. During ten years, that is until 1914, excepting the intervals of my enforced rest in prison, there was hardly an issue of "Indian Opinion" without an article from me. I cannot recall a word in those articles set down without thought or deliberation, or a word of conscious exaggeration, or anything merely to please. Indeed the journal became for me a training in self-restraint, and for friends a medium through which to keep in touch with my thoughts. The critic found very little to which he could object. In fact the tone of "Indian Opinion" compelled the critic to put a curb on his own pen. Satyagraha would probably have been impossible without "Indian Opinion." The readers looked forward to it for a trustworthy account of the Satyagraha campaign as also of the real condition of Indians in South Africa. For me it became a means for the study of human nature in all its casts and shades, as I always aimed at establishing an intimate and clean bond between the editor and the readers. I was inundated with letters containing the outpourings of my correspondents' hearts. They were friendly, critical or bitter, according to the temper of the writer. It was a fine education for me to study, digest and answer all this correspondence. It was as though the community thought audibly through this correspondence with me. It made me thoroughly understand the responsibility of a journalist, and the hold I secured in this way over the community made the future campaign workable, dignified and irresistible.

"Indian Opinion" was getting more and more expensive every day. The very first report from Mr. West was alarming. He wrote: 'I do not expect the concern to yield the profit that you

(Continued on page 71)

RACIAL ZONING

Oriental Exhibition

PLIGHT OF WELL-KNOWN INDIAN

UNDER the proclamations of April 1, 1960 "racial zones" have been created giving a grace of one-year five-year and seven-year periods for the evacuation of "disqualified" people. A typical case is given below, showing the grave hardships that will be caused to a well-known Indian businessman, whose office is situated in what is called the "central area," which is to be evacuated in April 1, 1961.

Mr. S. R. Naidoo is a well-known Indian in South Africa. He was born in Pietermaritzburg, is 76 years of age and lived all his life here.

He was a student at Boys' Model School, Pietermaritzburg, while he was young, he interested himself in sports. He holds a number of highly placed positions in public bodies—such as political, social welfare, educational, charitable and benevolent institutions as also in religious bodies.

He was employed in a newspaper establishment in the city and later he was in a legal office for years.

In 1928 he opened a business of Land and Estate Agents, and he and his son are partners in this firm and occupants of an office building which his former employer specially built for him in Fraser Lane. In this vicinity are a number of legal offices, and he is called upon to interpret cases and carry on work assigned to him.

His chief business is that of Land, Estate and Insurance Agent, and collection of rents from houses and flats, some of which are occupied by European tenants.

This office is in a central position which gives him opportunities for business which he could not utilise if he is asked to move out to a remote place.

Being a Commissioner of Oaths appointed by authority of the Government, he does a good deal

of work for the General Post Office, which is but a stone's throw from his office. The officials of the Post Office send a large number of Indians who have Post Office Saving Bank Accounts to him for attestation of paper, money orders, and identification.

A number of legal offices send their Indian clients to him for attestation of important documents. In this way his services, given free, are inestimable to both White and Non-White.

He was one of those deputed to assist, with information, the Government of India deputation, which met the Union Government delegation at a Round-table Conference in Cape Town in the years 1927 and 1932.

He served as a member on the Indian Colonisation Commission and later as a member on the Judicial Commission on allegations of "penetration" presided over by Judge Broome; both Commissions were appointed by the Union Government.

He was awarded the King George V Silver Jubilee Medal, and Queen Elizabeth II Coronation Medal in recognition of his meritorious public services—Race Relations News, February 1961.

SAYINGS OF TOLSTOY

Every sincere man knows the good principle by which he lives. Let him communicate that to a questioning child.

THIS is the theme of a travelling art exhibition, organized by the French Directorate of Museums under the patronage of the French National Commission for Unesco, which is now touring cities in various parts of France.

A number of museums and art galleries, both in Paris and in provincial towns, have lent engravings, Oriental miniatures, facsimiles of Chinese paintings and landscapes by Western artists for the exhibition. Works were chosen both for their aesthetic

value and for the contrasts they revealed in the conception of landscape painting.

The collection is arranged so that the visitor is able to follow developments in this art from the delicate compositions of the Song dynasty in China or the illuminated manuscripts of the Middle Ages, to present-day Japanese engravings or the works of the Impressionists. Panels indicate the link between Chinese painting and Japanese engravings on the one hand, and Western landscapes on the other—(UNESCO.)

(Continued from previous page)

sentiment and the sentiment of people of all races who revere Mahatmaji and his teachings. To these people the Settlement is a shrine and a place of pilgrimage. On the Settlement stands Bapuji's first cottage. This is now a library and museum containing Bapuji's writings, photographs of his historic life and work in this country and some Gandhiana. There is also on the Settlement the International Printing Press founded by Gandhi which publishes to this day *Indian Opinion*, also founded by Mahatma Gandhi. All these are sacred to the Indian people.

In addition the trustees have in mind a plan to set up a multi-racial institution to cater for people of all races in South Africa. Unfortunately this plan cannot be put into immediately because of the Government and the Apartheid laws. But as soon as it is possible the trustees will give effect to the plans and raise a unique institution in South Africa. The continued existence of Phoenix and *Indian Opinion* depends, as it has done hitherto, on the support of well-wishers. So far we have been able to get this. We are satisfied that we shall continue to get this and we should like to remind the people to stand by *Indian Opinion* and Phoenix Settlement. *Indian Opinion* is not a commercial institution. Its continued existence depends on the support of the public and the existence of *Indian Opinion* makes possible the existence of Phoenix Settlement.

New India Assurance Co. Ltd.,

India's Leading Company

We Transact:

Fire, Marine, Transit, Motor, Baggage, Burglary, Householders & Houseowners (Comprehensive), Personal, Accident etc.

Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

Jalbhoj Rustomjee & Son

140 Queen Street, — Durban
Phone: Durban 25845, 28513, 29807

DO YOU KNOW

- That NEW INDIA is by far India's largest Insurance Company;
- That NEW INDIA operates in over forty-five countries;
- That NEW INDIA has over 65 branches in India alone;
- That NEW INDIA receives over £6,000,000 Premium EACH YEAR on Fire, Marine & Accident.

FOR SECURITY
AND SERVICE
INSURE WITH
NEW INDIA

MORE FACTS ABOUT THE MURDER OF LUMUMBA

By A Special
Correspondent writing
from Lusaka, N Rhodesia

EVER since the world was aroused to the brutal murder of patriot Patrice Lumumba and his two colleagues, more and more facts as to how he actually died have been unearthed.

Arrested on the 2nd December 1st year near Stanleyville by the Belgian-hired, self styled 'colonel' now 'general Joseph Mobutu, Lumumba and his friends were savagely beaten up in a manner only comparable to Nazi war-method treatment. The same day, the men were flown to a jail-house near Thysville. Here the three men were subjected to further ill-treatment and humiliation. They were flogged every morning, slept on naked cement floor. Their hands were forever tied behind their backs. Their diet was a plateful of mealie meal porridge without meat or vegetables. Instead, the men were rationed coarse salt. After six weeks of torture, the men became living skeletons. The Belgians, not satisfied with this form of revenge, decided to end the lives of the three men with the bullets.

So, on Wednesday, January 18, the three men were dragged (too weak to walk) out of the cells, made to stand against the jail-house wall. An African soldier was given orders to shoot the three men by a Belgian officer. The African soldier hesitatingly shot the two men but refused to shoot Mr. Lumumba. Whereupon, the Belgian officer pulled out his automatic, shot Mr. Lumumba and also the African soldier.

The story about Mr. Lumumba's transfer from Thysville to Elizabethville was fabricated by the murderers. It was an invention with which to bluff only the accomplices of this most revolting heinous crime. Even the Rhodesian white settler newspapers did not mince words. "Once prime Minister, deposed, humiliated, the tyrant might have been dead a long time ago". I have just returned from Katanga. Indeed, Belgian re-colonisation of that part of Africa has no parallel in the history of colonialism.

Moise Tshombe, the self-styled president of the rich copper mining fields of Katanga was unknown to the outside world. All he has to his credit is a standard two education. Who could blame him? He was forced to leave school early because the

Belgians never really gave anybody anything. Later on became a trader in second hand goods in one of the worst slums in Katanga. Six weeks before independence, Tshombe was approached by Belgian anarchists to form a "political" party. He was promised a fleet of landrovers and money. Details of the breaking away were worked out. After years of dire poverty and struggle for existence, Tshombe saw a new era—an era of extreme wealth and fame?

Belgian and other Western imperialists are using Tshombe's name to're colonise first Katanga and eventually the rest of the Congo. In Katanga, all government departments are falsely attributed to be headed by African ministers but in practice this is not the picture. All departments are under Belgian administration. The army is in the hands of the Belgians, and not a single African holds any rank at all.

Elizabethville, the capital of Katanga province is a city of nightmares, Africans there are living in fear. Fear to be liquidated. Any man who says anything against Tshombe is under arrest. Men have been forcibly removed from their homes and have never returned. Night entertainers are asked to compose pieces in praise of Tshombe. Everywhere you go, you come across the disgusting sight of life-size pictures of Moise Tshombe. They are carefully hung in all places like, the railway stations, the cinemas, post offices, banks and now on the Katanga "special" currency. Despite these scandalous attempts by the Belgians to sway the thinking of the Africans, the majority have refused to acknowledge Tshombe as the prime minister. Hence the valiant struggle of the bow-armed Baluba tribesmen of Northern Katanga. One Baluba freedom fighter told me in a village 30 miles west of Manono, "Tshombe murdered all the Baluba politicians of the Balubakat. He did this on the instructions of the white people. Why must he agree to have his own people killed like that? We shall fight, each man of us despite our poor weapons."

So, the relentless war between the Belgian forces in South

Katanga and the Baluba people in the North of Katanga is motivated by the Baluba's revolt against the brutal murder-perpetrated against the now executed members of the Balubakat. Several times, the Belgian paratroopers, air force and infantry have waged ruthless attacks against the defenceless Africans whose only crime has been their dislike for Tshombe. Villagers have been bombed from the air, their livestock looted, grain barns gutted down. Since November, cassava fields and maize have been wantonly destroyed. Africans have since died from starvation. The Rhodesian press—a monopoly of the white settlers has not been slow at spreading the worst and most wicked form of propaganda. Pictures of starving children are splashed on front pages saying, "The Cost of Freedom: Hunger, poverty and disease." The atrocities of the white man are carefully concealed!

On the surface of it, the Western powers seem sorry that comrade Lumumba is dead but are they? No they are not. What matters in the Congo are the diamond and copper mines of Kasai and Katanga respectively. The history of the Union Miniere is well known. In it is a mining monopoly whose shareholders are in Britain, America, France, Belgium and South Africa (to mention a few).

America, Britain and other Western powers have committed acts of aggression against the Congo. The Belgians are maintaining their authority in Katanga through sheer brute force. Belgium is getting her military supplies from the North Atlantic Organisation. Nato arms were

used by Joseph Mobutu supplied by the Belgians and both America and Britain are the chief arms suppliers to Nato forces. Belgium and Portugal are the chief beneficiaries of this war bloc and Nato's military aid is calculated to subjugate several million Africans still under colonial yoke. These manoeuvres have been undertaken by the worshippers of imperialism in order to outwit any economic supplies, the Soviet Union might wish to render to this strife torn young republic. So the cold war has descended upon the Congo like anavalanche.

Quite recently, open recruitment of whites from the two Rhodesias and South Africa for the Katanga army has had quite a big start. It was an open secret that Rhodesian and South African white soldiers were fighting side by side with the Belgians against the Africans. South Africa has already supplied war planes to reinforce Katanga whites' combating power. They have and are still using Rhodesian airfields in transit, and Britain has not objected!

A few days ago, four French jet planes were delivered to reinforce Katanga's air force, and yet the world is still appalled by the murder of Lumumba. With this nasty record of intrigue in the Congo, one wonders if the role now directed by the United Nations is going to achieve anything.

The solution in the Congo lies in:

(a) The withdrawal of all foreign troops in the whole of the Congo.

(b) Katanga must be subjugated militarily.

(c) African administrative officers must be drawn from the independent African states during the interim period. Any scheme which does not embrace some of these elements will only lengthen the chaos the imperialists and colonialists are only too eager to exploit.

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co.
(Pty.) Ltd.

Received Shipment of Genuine Fireworks "Kwong Man Lung" Brand. Order Your Requirements Now.

Imported Screw Cap Neck 3 1/2" Diameter Mouth Pickle Jars	
1/2 Gallon	95c each F.O.R. DURBAN
1 "	R1-25 " " "
2 "	R2-00 " " "
3 "	R3-50 " " "
4 "	R4-50 " " "

PACKING EXTRA.

CASH WITH ORDER ONLY.

155-7 WARWICK AVENUE,

P.O. BOX 1250.

DURBAN.

NEW CRICKET BODY PLANS PAK TOUR

MR. H. EBRAHIM, Secretary of the recently formed South African Eaglets Club writes:—On Monday, 20th February, 1961, an historic event took place when a group of cricket enthusiasts assembled to form a unique body—the South African Eaglets Cricket Society.

The originator of the idea, Mr. D. Bansa, who is well known in sporting circles in the Cape, convened the gathering. Mr. Bansa then explained that he was merely 'taking a leaf out of Pakistan's book,' as it is a well known fact that Pakistan has, in a short period, become recognised as a cricketing power.

This change in the cricketing fortunes of the Pakistanis was due almost entirely to the formation of the "Pakistan Eaglets Society," whose work as an independent body was devoted solely to the general development of its young cricketers. Annually this society sent promising young cricketers between the ages of 15 and 21 to England for coaching as well as matches against minor countries. Today we see the outcome of this venture.

Similarly Mr. Bansa hopes that his society will emulate the Pakistan body—for it has been formed primarily for the development of its younger cricketers within the same age group (15 to 21). Like its Pakistani counterpart this society will not attempt to interfere with the workings of any national or provincial body, but will work instead in close harmony and co-operation with all.

This Society feels that the leading administrators have their hands full and are already over-burdened with more than their fair share of administrative work, and would thus not be available for some of the aims and objects of the Society. This does not, of course, mean that they cannot or should not become members—far from it, they are more than welcome, for the doors of this Society are open to all sportsmen who are sincerely interested in the development of our young cricketers.

One of the first aims of the Society after its establishment will be to seek the blessing of the parent controlling body of South African cricket, and to be ready at all times to assist in any progressive venture.

At the inaugural meeting Mr. D. Bansa was unanimously

elected President with Mr. H. Ebrahim as Hon. Secretary, Shaikh M. Booley as Treasurer and G. "Tiney" Abed as President. Basil D'Oliveira was elected a Life Member as well as being the first official coach.

As explained by Mr. Bansa the Society will function as follows:—

(i) Life members will be enrolled on payment of a sum of £25.

(ii) Ordinary members, on payment of £1 1s. per year will be able to avail themselves of all the privileges of the Society.

(iii) Regional committees will be formed in each Province.

(iv) Tour will be arranged to or from South Africa (for players in the under-21 age group only). Internal tours will be arranged until such time as funds permit, when a tour to Pakistan will be made—to pay homage to that Society which has opened an avenue of improvement for our own cricketers. Thereafter tours to England, India, East Africa, West India etc., are envisaged. (What immense benefits it will be to our senior national XI if these young Eaglets mature to become Hanif Mohammeds and Fazal Mohammeds.)

(v) Other purposes of the Society will be annual awards to outstanding players, lectures, coaching, cricket film shows and annual dinners when honoured guests will be invited.

(vi) Coaches, preferably our own, shall be hired to operate cricket clinics throughout the country.

(vii) If the venture proves a success, it shall embrace other sports as well and provide for their young players likewise.

(viii) Membership shall be open to all regardless of colour or creed. All players shall be selected entirely on merit.

(ix) An extensive fund-raising scheme will be put into operation, to which sporting bodies, public institutions, business houses and all sportsmen will be asked to contribute.

(x) All Life Members, Ordinary Members, Officials (including those of the Regional Committees) will be privileged to the Society badge and tie—in addition to being honoured members at all its undertakings.

Here now is Mr. Bansa's surprise pocket to all sportsmen, providing the good people of this country can rally to support this body and so enable the Society to raise sufficient

funds. At the commencement of next season the Society will make tentative arrangements to bring out to this country Garfield Sobers, Rohan Kanhai, Basil D'Oliveira and Cecil Abrahams to play in invitation matches throughout the country. It is hoped that with the proceeds of these matches, the Society will have been able to raise sufficient funds to enable it to send a band of young cricketers to Pakistan, as a 'kick-off' to its major aim.

Since this is a nation-wide appeal, the officials fervently hope that all cricket lovers will give their whole-hearted support. Application forms can be obtained from The Secretary, P.O. Box 4643, Cape Town.

Furthermore, Mr. Bansa will be visiting Port Elizabeth, East London and Natal over the Easter Holidays when he will campaign for members; and more important still arrange for the formation of Regional Committees in these areas.

All interested persons in these Provinces should endeavour to communicate with the Secretary when provisional dates can be arranged for meeting and discussing these matters.

Pharmacopoeia In Indian Medicine

MADRAS, By (Mail)

A STANDARD Pharmacopoeia in Indian Medicine is proposed to be prepared by the Central Council of Ayurvedic Research of the Government of India, it is learnt.

At present there are a number of works in this regard in the field of Ayurveda in various languages and according to different traditions. But the Council is expected to compile a Pharmacopoeia in English which will be universally accepted.

The Council, besides studying the pattern of research to be conducted in Ayurveda has been entrusted with the task, among other things, of working out a uniform syllabus for students of Indian Medicine all over the country and the standardisation of drugs.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor Diagonal & Market Str. Johannesburg, Phone 33-1654

MORE MONEY FOR UNIVERSITIES

("Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI (By Mail)

MR. C. D. DESHMUKH Chairman, University Grants Commission said in Visakhapatnam that the State Government should take courage and seek finance from the Union Government for helping the Universities and affiliated colleges, which were growing rapidly.

Mr. Deshmukh was delivering the presidential address on the occasion of the celebration of the centenary of the local Mrs. AVN College.

Mr. Deshmukh added that the demand for finance from the Government was a legitimate one, since with the introduction of the new degree course etc., tuition fees in the colleges were going down and private charity cannot be relied upon to make this up.

RAW FILM PLANT AT OOTY

("Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI (By Mail)—Mr. Manubhai Shab, Minister of Industry, told the Lok Sabha that the raw film plant to be set up at Ootacamund as a public sector project would go into production towards the end of 1962.

Giving the progress made so far, in reply to Mr. Nanjappa, Mr. Shah said that it was proposed to begin construction work as early as possible. Trials on films supplied by the collaborating French firm were carried out in September, 1960, and were found satisfactory. The contract with the firm had become effective from October 17 and a Government company had been registered for implementing the project. Preliminary work for the levelling of site and development of communication facilities were under way.

SOUTH ASIAN MANUSCRIPTS

A BIBLIOGRAPHY of manuscripts of South Asia located in the United Kingdom is being prepared by the School of Oriental and African Studies at the University of London. It will contain private and family documents, government archives, papers of trade organizations, etc. (UNESCO).

INDIA REQUIRES FOREIGN HELP FOR DEVELOPMENT

By
J. G. GADKARI

IN April this year, India will embark on her third Five-Year Plan. The Third Plan must necessarily be much bigger than the Second Plan. In the Third Plan total investment will be Rs. 102,000 millions—Rs. 62,000 millions in the public sector, 40,000 millions in the private sector. This investment of Rs. 102,000 millions is to be compared with the total investment in both sectors of Rs. 67,500 millions in the Second Plan. Thus the Third Plan will require financial resources of a high order. These resources can be divided into (1) rupee resources and (2) foreign exchange resources.

The Government and the people are determined to put the necessary effort required to raise the resources. Some selected targets will amplify this statement. Additional or new taxation in the Third Plan will be Rs. 16,500 millions as against Rs. 10,000 millions in the Second Plan. The increase is quite spectacular. Public loans will be of the order of Rs. 8,500 millions in the Third Plan as against Rs. 8,000 millions in the Second Plan.

Export Promotion

In the Third Plan the surplus earnings of government-owned enterprises, including the railways, will contribute Rs. 5,900 millions, whereas in the Second Plan contribution from this source was only Rs. 1,500 millions. India is engaged in right earnest in carrying on a large-scale campaign for the promotion of her exports. Exports are rising at a reasonable rate and in the Third Plan they are expected to earn foreign exchange of the order of Rs. 31,500 millions.

But the expenditure of foreign exchange to be incurred in the Third Plan on imports of capital goods, industrial raw materials and other essential items is rather high. The higher export earnings will fall considerably short of the total requirements of foreign exchange to finance imports in the Third Plan. The gap is to be made good by means of external assistance from friendly countries.

It is estimated that in the Third Plan the assistance which India will require from foreign countries will be of the order of Rs. 32,000 millions. Is the size of foreign assistance for the Third Plan moderate or excessive?

A correct and impartial answer

to this question should be found in the views expressed by independent foreign experts of recognised reputation. Quite recently, an official mission was sent to India by the World Bank to survey the progress made by India in the first two plans and to examine the proposed programmes in the Third Plan. This mission has expressed the view that India's third Five-Year Plan is in accordance with the requirements of her growing population and the necessity of hastening the pace of development. It has also said that the Plan need not be considered ambitious or excessively big.

Before the visit of this mission, the Bank had sent three eminent bankers of international repute for the same purpose. These bankers were Mr. Hermann J. Abs of West Germany, Sir Oliver Franks of Great Britain and Mr. Allan Sprout of America. In their informal report tendered to the World Bank, they have expressed more or less the same views as expressed by the second mission.

During the first two Five-Year Plans, total loans of the order of Rs. 13,040 millions were authorised as external assistance by the World Bank, America, USSR, Great Britain, West Germany, Canada and Japan, to mention only the countries and international agencies whose assistance was of a large size. In addition, India was provided with Rs. 3420 millions as assistance by way of grants. These grants came from America, member countries of the Colombo Plan and Norway.

Public Sector Projects

Projects of development in the public sector benefited primarily from this assistance, but the share of assistance given to private projects was also large. For the Third Plan, so far, a total amount of Rs. 9150 millions has been promised—by America (Rs. 6080 millions under P.L. 480), U.S.R. (Rs. 2,400 millions), Czechoslovakia (Rs. 230 millions), Yugoslavia (Rs. 190 millions), Poland (Rs. 140 millions) and Switzerland (Rs. 110 millions).

The balance of about Rs. 22,850 millions needs still to be arranged. It is hoped that assistance from foreign countries, as well as international agencies like the World Bank, would amount to about Rs. 32,000 millions.

At the present time, what is

popularly known as the 'Aid-India Club' is engaged in examining the requirements of India in respect of foreign assistance for the Third Plan. It held its last meeting at Paris in 1960. The U.S.A., U.K., West Germany, Canada, Japan and Holland participated in the meeting as full members and Italy sent an observer. In the next meeting, which is expected to be held in the spring of 1961, some other countries might also join. The Club has taken a sympathetic but realistic view of India's foreign assistance needs for the Third Plan.

Larger Assistance

The prospects are that India will receive assistance from foreign countries on a far bigger scale than what she received in the first two Five-Year Plans.

The three international bankers and the World Bank Mission agree without reservations that India typically represents the case of under-developed countries in respect of foreign assistance for development. The policy that would be followed in regard to India cannot, of course, be different from the policy applied to other under-developed countries, with such variations as local conditions require.

The three bankers have positively expressed the view that a much larger proportion of aid ought to be provided in the form of grants. Loans will necessarily constitute the major part of assistance. They emphasise that the conditions of repayment including its period, the rate of interest, the currency in which repayment is to be made should not put a heavy burden on India's current resources. This is for the obvious reason that the continuously increasing and compelling claims of expenditure on development and on debt repayment cannot be met except with great hardship.

Repayment

Until self-generating growth is achieved, the burden of repayment of foreign debts should not put a heavy strain on India's

balance of payments and thereby create difficulties or deadlocks in the implementation of development programmes. It should, therefore, be spread over a long period of years. This view has also been endorsed fully by the World Bank mission.

Whether India has qualified herself for adequate help can best be told in the words of the World Bank mission itself. It states: "The mission believes that India has demonstrated a capacity to make good use of foreign aid, and that the continuance of aid on a generous scale during the Third Plan can be justified on economic grounds. It is of the greatest importance that most of this aid should be extended in a form that does not add to the already heavy burden of debt repayment."

"Contact" Asks For Expulsion

(Continued from front page)

much that they had success.

Prime Minister Nehru is under the strongest obligation to do something. On 13th February he was reported as having said that South Africa had adopted the same racist theory that plunged the whole world into war under Hitler. Believing this he surely has a duty to take the first step that will exclude this foul racist government from the multi-racial Commonwealth, and also help the freedom forces within South Africa to deal with the apartheid government by weakening it.

.....
WATCHES, Gents models—25 Jewels waterproof, shockproof, antimagnetic, unbreakable mainspring, fitted with matching metal expansion straps—price 47/6. As above, but 21 Jewels—43/6. As above, but 17 Jewels—39/6. As above but with self-changing calendar, 17 Jewels—52/6. Also 21 Jewels Calendar—56/6. Other models from 19/6.

LADIES models 25 Jewels, unbreakable mainspring, fitted with magnificent matching expansion bracelets—55/6. As above, but 17 Jewels—47/6.
A. I. AGENCIES, First Floor, No. 104/105, His Majesty's Building, Clifton Street, or P.O. Box 9279, Johannesburg.
Stocks limited, order immediately.
.....

Phone 835-6786

P. O. Box 1549,

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

83 West Street, JOHANNESBURG.

"Indian Opinion" And Phoenix

(Continued from page 66)

had thought probable. I am afraid there may be even a loss. The books are not in order. There are heavy arrears to be recovered, but one cannot make head or tail of them. Considerable overhauling will have to be done. But all this need not alarm you, I shall try to put things right as best I can. I remain on, whether there is profit or not."

Mr. West might have left when he discovered that there was no profit, and I could not have blamed him. In fact, he had a right to arraign me for having described the concern as profitable without proper proof. But he never so much as uttered one word of complaint. I have, however, an impression that this discovery led Mr. West to regard me as credulous. I had simply accepted Sjt. Madanjit's estimate without caring to examine it, and told Mr. West to expect a profit.

On receipt of Mr. West's letter I left for Natal. I had taken Mr. Polak into my fullest confidence. He came to see me off at the station, and left with me a book to read during the journey, which he said I was sure to like. It was Ruskin's *Unto This Last*.

The book was impossible to lay aside, once I had begun it. It gripped me. Johannesburg to Durban was a twenty-four hours' journey. The train reached there in the evening, I could not get any sleep that night, I determined to change my life in accordance with the ideals of the book.

This was the first book of Ruskin I had ever read. During the days of my education I had read practically nothing outside text-books, and after I launched into active life I had very little time for reading. I cannot therefore claim much book knowledge. However, I believe I have not lost much because of this enforced restraint. On the contrary, the limited reading may be said to have enabled me thoroughly digest what I did read. Of these books, the one that brought about an instantaneous and practical transformation in my life was *Unto This Last*, I translated it later into Gujarati, entitling it *Sarvodaya* (the Welfare of all.)

I believe that I discovered some of my deepest convictions reflected in this great book of Ruskin, and that is why it so captured me and made me

transform my life. A poet is one who can tell forth the good latent in the human breast. Poets do not influence all alike, for everyone is not evolved in an equal measure.

The teachings of *Unto This Last* I understood to be:

1. That the good of the individual is contained in the good of all.

2. That a lawyer's work has the same value as the barber's inasmuch as all have the same right of earning their livelihood from their work.

3. That a life of labour, i.e., the life of the tiller of the soil and the handicraftsman is the life worth living.

The first of these I knew. The second I had dimly realized. The third had never occurred to me. *Unto This Last* made it as clear as daylight for me that the second and the third were contained in the first. I arose with the dawn, ready to reduce these principles to practice.

Phoenix Settlement

I talked over the whole thing with Mr. West, described to him the effect *Unto This Last* had produced on my mind, and proposed that "Indian Opinion" should be removed to a farm, on which everyone should labour, drawing the same living wage, and attending to the press work in spare time. Mr. West approved of the proposal, and £3 was laid down as the monthly allowance per head, irrespective of colour or nationality.

But it was a question whether all the ten or more workers in the press would agree to go and settle on an out-of-the-way farm, and be satisfied with bare maintenance. We therefore proposed that those who could not fit in with the scheme should continue to draw their salaries and gradually try to reach the ideal of becoming members of the settlement.

I talked to the workers in the terms of this proposal. It did not appeal to Sjt. Madanjit, who considered my proposal to be foolish and held that it would ruin a venture on which he had staked his all; that the workers would bolt, "Indian Opinion" would come to a stop, and the press would have to be closed down.

Among the men working in the press was Chhaganlal Gandhi, one of my cousins. I had put the proposal to him at the same time as to West. He had

a wife and children, but he had from childhood chosen to be trained and to work under me. He had full faith in me. So without any argument he agreed to the scheme and has been with me ever since. The machinist Govindaswami also fell in with the proposal. The rest did not join the scheme; but agreed to go wherever I removed the press.

I do not think I took more than two days to fix up these matters with the men. Thereafter I at once advertised for a piece of land situated near a railway station in the vicinity of Durban. An offer came in respect of Phoenix. Mr. West and I went to inspect the estate. Within a week we purchased twenty acres of land. It had a nice little spring and a few orange and Mango trees. Adjoining it was a piece of 180 acres which had many more fruit trees and a dilapidated cottage. We purchased this too, the total cost being a thousand pounds.

The late Mr. Rustomji always supported me in such enterprises. He liked the project. He placed at my disposal second-hand corrugated iron sheets of a big godown and other building material, with which we started work. Some Indian carpenters and masons, who had worked with me in the Boer War, helped me in erecting a shed for the press. This structure, which was 75 feet long 50 feet broad, was ready in less than a month. Mr. West and other, at great personal risk, stayed with the carpenters and masons. The place, uninhabited and thickly overgrown with grass, was infested with snakes and obviously dangerous to live in. At first all lived under canvas. We carted most of our

Death Of Govind Ballabh Pant

NEW DELHI, Wednesday.—Mr Govind Ballabh Pant, Indian Home Minister, died here yesterday after an attack of cerebral thrombosis. He was 73.

Mr. Pant, who was taken ill suddenly last month, has for a long time acted as "de facto" Deputy Prime Minister, and was one of Mr. Nehru's most valued advisers.—Sapa-Reuters.

things to Phoenix in about a week. It was fourteen miles from Durban, and two and a half miles from Phoenix station.

Only one issue of "Indian Opinion" had to be printed outside, in the Mercury press.

I now endeavoured to draw to Phoenix those relations and friends who had come with me from India to try their fortune, and who were engaged in business of various kinds. They had come in search of wealth, and it was therefore difficult to persuade them; but some agreed. Of these I can single out here only Maganlal Gandhi's name. The others went back to business. Maganlal Gandhi left his business for good to cast in his lot with me, and by ability, sacrifice and devotion stands foremost, among my original co-workers in my ethical experiments. As a self-taught handicraftsman his place among them is unique.

Thus the Phoenix Settlement was started in 1904, and there in spite of numerous odds "Indian Opinion" continues to be published.

Newly Arrived 'Jaico' Books

KASHMIR PRINCESS	R2.50
The Unmarried Widow	40 c
The Spell Of Aphrodite	40 c
Some Inner Fury	40 c
War And Peace	40 c
The Whirlwind	40 c
The Voice Of God And Other Stories	40 c
Kadambari	40 c
Keeping Fit	40 c
Nectar In Sieve	40 c
He Who Rides A Tiger	40 c

(Postage 6d. Extra)

Obtainable From:

INDIAN OPINION,

P. Bag, Durban.

fifty years ago... March 1911

NATAL INDIANS AND THE IMMIGRATION BILL

(From The Indian Opinion, March 11, 1911)

EARLY in 1911, not many months after the consummation of Union, the Government of South Africa announced a Bill to consolidate and amend the various pre-Union Immigration Laws and regulate immigration into the Union and into any Province. The Indian people were greatly perturbed. The following is an account of a meeting on the subject organised under the aegis of the Natal Indian Congress.

A public meeting of the Natal Indian Congress was held on Thursday evening, at 8 o'clock, at Mr. Parsee Rustomjee's premises, Field Street, in order to consider the Immigration Bill, in its application to the Indians of Natal. Mr. Dawad Mahomed, the President of the Congress, presided. There was an enthusiastic gathering of about five hundred people amongst whom were Dada Osman and M. C. Anglia (Joint Secretaries), Messrs Hoesen Cassim, Abdool Kadir, T. J. Sanghavae, Maulvi Abdool Kadir, H. J. Joshi, Omar Hajee Amod Johari, Abdulla Hajee Adaan, Ismail Gora, M. M. Diwan, Parsee Rustomjee, P. S. Aiyer, Rooknoodin, Bryan Gabriel, Mahomed Ebrahim, N. M. Kadir, A. G. Tipnis, Ambaram Maharaj, Lutchman Panday and others.

Chairman's Speech

Gentlemen and Fellow-countrymen,—We are met tonight to consider a measure that is designed to have a far-reaching influence upon our future as citizens in this country. The Immigration Restriction Bill, that has just been published, if not materially amended, will result in enormous damage to Indian vested interests, the ruin of Indian businesses, and the break-up of Indian homes. We find that, under the Bill, no Union rights are granted to us. We are regarded as a race apart, even though many of us are born in this country, and, whilst our European fellow-colonists may travel at will throughout the Union, British Indians are denied this privilege. We realise and appreciate, however, the force of anti-Asiatic feeling that

exists in various parts of the Union, and for the time being, do not desire to raise any formal objection to this restriction. But we have other, and more serious objections to the Bill which we cannot, having regard to our self-respect and the importance of the interests involved, waive. Under the existing immigration laws of this province, the clause dealing with the education test enables an intending immigrant to submit to the test in a European language known to him. The present Bill, on the contrary, leaves the selection of the language for purposes of examination, in the hands of the immigration officer, thus making it possible for that officer completely to prevent the entry of any person or persons of any class, race, or religion, whether he or they be British subjects or not. We regard this as prohibition wholly unwarranted by previous experience, which teaches us, moreover, that to put arbitrary powers in the hands of officials, without the right of appeal from their decisions to the courts of the Union, to invite what Mr. Justice Wessels has abruptly termed, with Lord De Villiers' full approval, "Bureaucratic tyranny."

Under the existing laws in force in this Province, which are to be repealed in virtue of schedule I of the Bill, the wives and minor children, who are absent from the Province, of those Indians who are now lawfully resident or domiciled in the Province of Natal are fully protected so far as their right to land here is concerned, I very much fear that this right is taken away, or at least, that full protection is not granted, by the new Bill.

We all know how difficult even at present, is the position of domiciled residents of Natal, who may desire to absent themselves temporarily from the Province. Yet the new Bill makes the position of these, and of domiciled Indians who are temporarily absent, more precarious, and what amount of protection they possess under

existing legislation seems to be non-existent in the new Bill. Sub-section (b) of section 25 of the Bill gives absolute discretion to the Minister as to the granting of permits to lawful residents who may wish to absent themselves temporarily.

Hitherto the right to certificates of domicile, entitling the holder to leave the Province and return at will, has remained unquestioned; and, in my humble opinion it will be a great injustice to the resident Indian population of this Province if this right is now taken away. I venture to suggest that, to place the Minister in a position to refuse a permit to return, without the right of appeal to a court of law, is to give the power to harry the Indian community. And if the immigration officer refuses to admit an Indian, even though domiciled here, it would appear that the Bill does not give the latter, as our existing laws do, the right of appeal to the courts of law established under the Union.

These are the principal objections to the Bill, and with a view to elucidating the situation, your committee, acting on your behalf, communicated with the Minister of the Interior by telegraph, inviting him to explain the position, particularly in regard to the protection of the rights of absent wives and families of domiciled Indians, and of domicile of those lawfully here. Your committee has received a reply from the Minister which is, to some extent, but not entirely, satisfactory, and accordingly your committee has requested and authorised our friend, Mr L. W. Ritch who has this week opportunely arrived in Capetown, to interview the Minister on behalf of the Congress and to make all necessary representations to him, and to others who may be in a position to help and advise. Your authority will be asked to forward, through Mr Ritch, to the Hon. the House of Assembly, a petition embodying the principal objections of the Congress to the new Bill, giving to Mr Ritch full power to act on your behalf as seems fit to him in the circumstances after consultation with your committee.

It would not be fitting if, on this occasion, I were to refrain from alluding to one most important aspect of the new Bill. It is designed to satisfy the requirements of the Transvaal passive resisters, our heroic brethren, who have so long

maintained the flag of Indian honour and prestige flying.

There is no doubt that the Union Government have realised the Imperial injury that had been wrought by persistence in a policy that has reflected no credit on anybody but its victims. Should the terms of the Bill, as amended, fulfil the intention of the Government, the demands of our Transvaal brethren will have been met, and with the cessation of the passive resistance struggle, a term will be put at long last to an episode, glorious in the annals of the people of India, but a blot upon the honour of our European fellow colonists.

Before concluding, I would take the opportunity of repudiating, in your name, and with all the emphasis at my command, the false and scandalous statements made by certain members of Parliament recently concerning the commercial morality of the Indian community. Those European firms that do business with us will, I am sure, as they have so often done in the past, testify to our commercial integrity. I would treat with the contempt that it deserves were it not that silence on our part might be misconstrued, the slanderous statements, by Mr. Hagger, that most of us are not Indians at all, but alien Asiatics. That misstatement has been adequately replied to by the "Natal Mercury", to which we should be grateful.

I trust that you will accept the resolutions that will be put to you shortly and that you will so strengthen the hands of those who endeavouring to avert the threatened peril from you.

Resolutions were passed protesting against the provisions of the Bill in its present form, authorising the appointment of Mr. Ritch to act on behalf of the Congress, and urging the Government to amend the Bill so as to preserve the rights of those who already possess them.

BOOKS FOR SALE

Truth is God 2/6
Women and Social Injustice 7/6

Obtainable From:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban,

Natal

*

નિષ્કામ સેવા એ કર્મચોખ્ખી
આવી છે. મન, વાણી અને કર્મ
થી સંલુપ્ત પાલન કરો. નમ્રતા
તથા પ્રેમભાવનો વિકાસ કરો.
હૃદયતા, સ્વામી, વૈમનરમ અને
દોષનો ભાગ કરો.
—શિવાનંદ.

ડો. દરુબુઅડ કદાચ સભામાંથી ચાલી નીકળશે

દક્ષિણ આફ્રિકા કદાચ "અજમાયશ" પરીક્ષા નીચે મૂકાશે

મુંબઈવાર: આવતી કાલે વડા પ્રધાનોની સભા મળશે. તે અંગે જાત જાતની અટકથા યથા રહી છે. કેમકે ખીલ દેશોના વડા પ્રધાનો તરફથી દક્ષિણ આફ્રિકા અને કંઈક સત્તાવાર સમાચાર મળ્યાં નથી. અબ્દુલ કલંક રહેવાને નવી નીતિ અખતાર કરવાની વાત કરી છે એ ઉપરથી લાગે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકા "અજમાયશ" પરીક્ષા નીચે મૂકાશે. આ નીતિ ઉપર કદાચ વાટાઘાટ થાય એવી સંભાવના છે—અને ખીલ વડા પ્રધાનો પશુ ટેકા આપે એની પણ સંભાવના છે. ને એવો દરખા પસાર થાય તો કદાચ ડો. દરુબુઅડ સભામાંથી ચાલી પશુ નીકળે, અને ને ચાલી નીકળે તો દક્ષિણ આફ્રિકા આપે આપ "ગૌમનવેલ્થ"માંથી નીકળી જશે. એમ ને "અજમાયશ" પરીક્ષા નીચે રહેવાની ઇચ્છા દર્શાવે તો પશુ એજ વિચિત્રે માડું અટકશે. દક્ષિણ આફ્રિકા પોતાની નીતિ બદલે એમ નથી, અને ને વરસ દિવસની "અજમાયશ" પરીક્ષા નીચે મૂકાય, તો વરસની આખરે પણ દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારની નીતિ એની એજ માલમ પડશે. અને ફરીવાર નવારે વડા પ્રધાનો આવતે વરસે થશે ત્યારે દક્ષિણ આફ્રિકાને "ગૌમનવેલ્થ"માંથી નીકળી જવું પડશે.

'પડોશીધર્મ'નું સંગીત કવી અચર કરવા માટે ડો. દરુબુઅડ ઉપર દબાવ્યું છે એ ભેવાનું છે. એ સંગીત તો બહોળા રહેવાસીઓને કક્કશ લાગે છે, પરંતુ સભાના વડા પ્રધાનોને એ સંગીત કેવું લાગશે એ એક ને દિવસમાં જણાશે.

તાજેતરના મળેલાં સમાચારો એવા છે કે બ્રિટનના વડા પ્રધાન મી. ઠેરલ્ડ મેકમીલન દક્ષિણ આફ્રિકાને પ્રથમ છેલ્લે લાવવા માંગે છે. આવું કરવાનું કારણ એ છે કે વિશ્વના ખીલ બનાવો નું અવલોકન એમા મળેલા વડા પ્રધાનો કરી રહે, અને એ કરતાં ખીલ પ્રધાનોના સંપર્કમાં સારી રીતે આવે અને ધર્મપંથ જોડું રહે. આમ કરવા થી મી. ઠેરલ્ડ મેકમીલનની બવાબદારી પશુ જરા જોખી થાય.

કરવા માટે ડો. દરુબુઅડ ઉપર દબાવ્યું થશે, કારણ કે 'ગૌમનવેલ્થ'ના બેઠાણ ને રંબદેવનો પ્રથમ સ્પર્શે છે. આ યોજના પાછળ રહેલાં એમ માને છે કે આવું ને થાય તો ડો. દરુબુઅડને રંબદેવની નીતિની અર્થમાં ઉતરવું પડશે.

દક્ષિણ આફ્રિકા આનો સ્વીકાર કરે એમ નથી, અને ને ન સ્વીકારે તો ડો. દરુબુઅડને આ સભામાંથી ચાલ્યાં જવું પડશે. ખીલ એક અફવા ફેલાઈ છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના સભ્યપદનો સવાલ દક્ષિણ આફ્રિકા પ્રબલસત્તાક અને ત્યાર પછીજ ચર્ચા થાય તો ખીલ ૧૮ મહિના નીકળી જશે.

ને થાય એ, પરંતુ એક ને દિવસ માં જરાતરા પુલાસો તો થશેજ. દક્ષિણ આફ્રિકાના ધણાં લોકોને ખાતરી છે કે તેઓ 'ગૌમનવેલ્થ'માં રહેશે—પરંતુ વાતાવરણ ઉપરથી એવું લાગે છે કે કેવળ પચાસજ ટકા આશા છે.

હવે પરદેશો સવાલ એ જોએ થાય છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાને "અજમાયશ" પરીક્ષા નીચે મૂકવાનું શું ડો. દરુબુઅડ કબુલ કરશે? અમને નથી લાગતું કે એ કબુલ કરે! અને ને કરે તો એની પાછળ કંઈક દાવપેચ હશે. કદાચ એ દાવપેચથી એઓ સફળતા પામે તો પશુ એ સફળતા કાંચખી નહિ રહેશે. વરસને આખરે ડો. દરુબુઅડની સરકાર એજ સંગીત સાંભળવા માટે બ્રિટન જશે ત્યારે શું બવાબ આપશે એ પણ એક મુખ્ય પ્રશ્ન બની જશે.

નીતિ અખતાર કરશે? આ વડા પ્રધાનોની સભા આંતર-રાષ્ટ્રીય દ્રષ્ટિએ પણ મહત્વની છે. દક્ષિણ આફ્રિકાને પ્રથમ કેવળ 'ગૌમનવેલ્થ'નો જ પ્રથમ નથી, પરંતુ એ આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રથમ છે. 'ગૌમનવેલ્થ' વિવિધ-જાતીય બની છે, અને વધુ વિવિધ-જાતીય બનતી જાય છે. આ એક ટાપડો છે. નવારે 'ગૌમનવેલ્થ' વિવિધ-જાતીય બનતી જાય છે, ત્યારે દક્ષિણ આફ્રિકા નેની નીતિ કેવળ ધલાપદાપણા ઉપર ચર્ચાથી છે તેને 'ગૌમનવેલ્થ'માં કવી રીતે રાખી શકાય? આ કોણના ઉપર દ્રષ્ટિ કરતાં એમ જણાય છે કે 'ગૌમનવેલ્થ' સમક્ષ મુખ્ય પ્રશ્ન રંબદેવ છે. અને એ રંબદેવ પ્રશ્નનો ઉકેલ કવી રીતે આવે એ ભેવાનું છે.

ધણાં જાત જાતની અટકથા કરે છે, પરંતુ બ્રિટનના વડા પ્રધાનને માથે મોટી બવાબદારીઓ આવી પડી છે. તેઓ કઈ નીતિ અખતાર કરે એજ ભેવાનું છે. 'ભયૂતિના પવન' વિષે બોલનાર તેઓ પ્રથમ હતા. એ વચનો બોલ્યા પછી ધણા કાળાં રાષ્ટ્રો સ્વતંત્ર થયા. એ ભેવાનું છે કે તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાને સાથ આપે કે ખીલ રાષ્ટ્રો સાથે દક્ષિણ આફ્રિકાની રંબદેવની નીતિને વખોડી કાઢે. અને ને વખોડી કાઢે તો, તેઓ પોતે દક્ષિણ આફ્રિકા અંતે વડા પ્રધાનોની સભામાં કઈ

ગોરાઓએ શરમથી માથું નમાવવું જોઈએ

ગોરા બાળકો અને આફ્રિકન બાળકોને બહુવચનો અર્થ ને સરખાવી એ તો ધુમિ-આસમાનનો દરક જણાશે. એની સરખામણી કરતાં દરેક ગોરાએ—તે ગમે તે પક્ષનો હોવા છતાં, તેનું મરતક શરમથી નમવું જોઈએ. ગોરાઓ પોતાને સંસ્કારી ગણે છે, પરંતુ શું આ સંસ્કૃતિના કાર્યો છે? ને. સી. સુધી બહુતા ગોરા વિચાર્યો નો અર્થ કેવળ ૧૧ પૌંડ છે નવારે આફ્રિકનને ૩૪ પૌંડની રકમ પોતાના બાળકના શિક્ષણ માટે શોધી લાવવું પડે છે. આ તફાવત ધણેજ મોટો છે, અને એ ધલાપદાપણાની નીતિ ઉપર ચર્ચાથી છે. આવકની દ્રષ્ટિએ જોઈએ તો પણ એ તફાવત ધણેજ મોટો છે. નવારે સારી કમાણી કરતાં,

અને આ દેશમાં સુખેથી રહી નથી જાતના લાભો મેળવતાં ગોરાઓ પોતા ના બાળકો પાછળ કેવળ ૧૧ પૌંડ ખર્ચે છે, ત્યારે એઓમાં જોડું મેળવતાં આફ્રિકનો બેને આ દેશમાં વાણી-સ્વાતંત્ર્ય પશુ નથી તેવાને પોતાના બાળકો માટે ૩૪ પૌંડ બહુતર માટે ખર્ચવું પડે છે.

આ નીતિ 'બાન્ડુ એન્યુઈશન ડીપાર્ટમેન્ટ'ની છે. તેઓ આફ્રિકનો નહિ જણે એજ હજી છે. આફ્રિકનો બહુ ઠોંચિયાર અને તે તેઓ હજીજ નથી. એથીજ આફ્રિકનોને ઇતિહાસ શીખવવામાં આવતો નથી. ને આમજ આવે તો આફ્રિકનો બહુ શક્તિ નહિ. પ્રોફેસર જુકસે આ નીતિની કક્ક મોટો (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૭૦)

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૦ માર્ચ, ૧૯૬૧.

શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટ અને હિંદી કોલેજ

શ્રી ઠા વખત ઉપર છાપામાં એવા સમાચાર આવ્યા હતા કે સરકાર શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટ, હિંદી યુનીવર્સિટી કોલેજ માટે લેવા વિચારણા કરી રહી છે. અમે જાણી જોઈને મૌન ધારણ કરી બેઠાં હતાં. અમારા વાચકો અને સહાયકો જેઓ શ્રીનીકસને યાત્રાનું ધામ સમજે છે તેઓના માનસ ઉપર આનો શો પ્રત્યાઘાત પડ્યો તે અમે જાણવા માગતાં હતાં. હવે જ્યારે અમારા ઘણા સહાયકો તરફથી અમને તેઓના પ્રત્યાઘાત વિષે સાંભળવાનું મળ્યું ત્યારે અમે એ અંગે કેવળ ખુલાસો જ નહિ, અરજ પણ કરવા માંગીએ છીએ. જે સમાચારો છાપામાં આવ્યાં હતાં તે સોલ્ડગરી આઈલેન્ડની હિંદી કોલેજના કોઈક અમલદારના અહેવાલના આધારે છાપાયેલો હતો. જ્યાં સુધી શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટના વ્યવસ્થાપકોને લાગે વળગે છે ત્યાં સુધી તેઓની પાસે સરકારે એવી કોઈ સત્તાવાર માગણી કરી નથી—અથવા એવો કોઈ નિદેશ પણ સરકારે કર્યો નથી. શ્રીનીકસમાં હિંદી કોલેજ સ્થાપવા અંગે નો કોઈ સત્તાવાર પત્ર-વ્યવહાર શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટના ટ્રસ્ટીઓને મળ્યો નથી.

છાપામાં એ સમાચાર આવ્યા કે તરતજ અમે એ અંગેના ખુલાસો કરી શકતે, પરંતુ અમે અમારા સહાયકોના પ્રત્યાઘાતો જાણવા માંગતા હતા, એથી જરા દીલ યદ છે. હવે અમને એમના પ્રત્યાઘાતો વિષે જાણવા મળ્યું છે, અને એ લોકો સર્વાતુ મતે એમ ઈચ્છે છે કે હિંદીઓ ઉપર ગમે એવી સુરક્ષાઓ આવી પડે છતાં પણ તેઓ, એ નામ, શિક્ષણ અને પૂ. બાપુજીના સિદ્ધાંતો અને ધ્યેયો જે શ્રીનીકસમાં સમાયા છે, તેના ઉપર સરકારી હસ્તે કોઈ હિંદી યુનીવર્સિટી કોલેજ બંધાવી શ્રીનીકસને ઠલકિત કરશે નહિ. આવીજ માન્યતા શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટના વ્યવસ્થાપક અને ટ્રસ્ટીઓની છે. શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટના ભાવિ વિષે વ્યવસ્થાપક અને ટ્રસ્ટીઓને જરાયે શંકા નથી. સૌથી પ્રથમ આજ ભૂમિ ઉપરથી એક માણસે સત્યાગ્રહની નીતિનો પ્રચાર કર્યો. તેમના આખા જીવનમાં સત્યનીજ પ્રેરણા હતી. તેઓ સત્યને સાથે રાખી બિલકુલ અક્ષિત થયા નહિ. જે વ્યવસ્થાપક અને ટ્રસ્ટીઓ સેટલમેન્ટ, હિંદી યુનીવર્સિટી કોલેજ માટે આપી કે તે તે સત્યનો ઠગો કર્યો કહેવાય. જે સરકારને જોઈએ તે તે શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટ છીનવી લઈ પોતાનાં અધોર કાળા કૂત્રો માટે લઈ શકે છે, પરંતુ તે વ્યવસ્થાપક અને ટ્રસ્ટીઓની સંમતિથી તે નહિજ! જેમ ખીજને ખખર છે તેમ અમને પણ ખખર છે કે હાલની સરકાર ગમે તેમ કરવા શક્તિમાન છે. જે તે શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટ છીનવી લેવા માંગતી હોય તે સખત વિરોધનો સામનો સરકારને કરવો પડશે. આ વ્યવસ્થાપક અને ટ્રસ્ટીઓની નીતિ છે. ખરી રીતે તે એ હિંદી અને ખીજ કોમોની લાગણીનું એક પ્રતિબિંબ છે. તેઓ પૂ. બાપુજી અને તેમના શિક્ષણને વંદનીય માને છે. આ લોકો માટે શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટ એક મંદિર અને યાત્રાનું ધામ છે. આ સેટલમેન્ટ ઉપર પૂ. બાપુજીની પ્રથમ કુટિર છે. આ કુટિર હાલ માં લાયથેરી અને મ્યુઝીયમ જેવું છે. ત્યાં પૂ. બાપુજીના પુસ્તકો, તેમના આ દેશના કાર્યોના ઐતિહાસિક ફોટાઓ છે. આ સેટલમેન્ટ ઉપર ‘ઇન્ટરનેશનલ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ’ છે જેની સ્થાપના પૂ. બાપુજીએ કરી હતી, અને જે હજી સુધી પૂ. બાપુજીના હસ્તે

આત્મા શું છે! સુખદુઃખો શું છે!

[શ્રીમતી ઇન્દુબેન ઉમીયાશંકર મહેતા જેઓ હાલ હોંટમાં છે એઓએ સુનિશ્ચિત સંતબાલક મહારાજને ફટલાક પ્રશ્નો પૂછ્યા હતાં તે પ્રશ્નો અને તેના જવાબો આભાર સાથે અમે આપીએ છીએ.—તંત્રી]

(૧) પ્રશ્ન: શરીરને જેમ સુખ દુઃખની લાગણી થાય છે તેમ આત્માને સુખ દુઃખની લાગણી થાય ખરી?

ઉત્તર: ખરી રીતે સુખ દુઃખની લાગણીનું કારણ જડ શરીર નથી, તેમ માત્ર ચેતન નથી. પણ એ બંને વચ્ચેનો આશક્તિમય સંબંધ છે. ફટલાક લોકો માત્ર શરીરનેજ સુખ દુઃખની લાગણી કહેવે છે. ફટલાક વળી ચેતનને એવી લાગણી કહેવે છે. આ બંને વાતો એકાંગી છે. શરીર શબ્દ યથા પછી એને સુખ દુઃખ આદિ સ્પર્શતા નથી. અનાશક્તિની સ્થિતિ માં આત્માને—ચેતનને-સુખ દુઃખ નડતા નથી. આથી જણાય છે કે, આ શક્તિમય સંબંધ કે જેને લીધે શરીર અને આત્મા બંને અરસપરસ એતાપ્રેત બાસે છે. તેને કારણેજ સુખ દુઃખની લાગણી થાય છે.

(૩) પ્રશ્ન: આત્માને એક શરીર છોડીને ખીજ શરીરમાં જવાનો યકાવો જ મોખવવાનો કે કોઈ દીવસ સુક્તિ ખરી?

ઉત્તર: આપણે આમળ જોઈએ તેમ આ શક્તિજ એ બંધનરૂપ સુખદુઃખ દેવના કારણરૂપ છે; તે અનાશક્તિ કેળવણ પછી દેહ રહે તોય સરખું ને ન રહે તોય સરખું છે. તીર્થંકર દેવને જેમ સંપન્નના હેતુથી યોગ પ્રવર્તન હોય છે તેમ દેહ રહે તોય કરી પવિત્ર નથી. ચકાવો તો શરીર ને કારણે કે શરીરને લીધે નથી. પરંતુ આશક્તિને કારણે અને આશક્તિને લીધેજ છે.

(૪) પ્રશ્ન: આત્માને એક શરીર છોડીને ખીજ શરીરમાં જતાં કેટલો વખત લાગે અને તે વખત દરમિયાન આત્મા ક્યાં બને?

ઉત્તર: ત્રીજ કે ચોથી કક્ષે શરીર કારણ કરી લેવાય છે; આમ જૈન સૂત્રો કહે છે એટલે ભમવાનો સવાલ નથી. વૈદિક ગ્રંથોમાં ભમવાની વાણી આવે છે પણ તેને જૈન આત્મર્ષિ-પ્રેત જીવોનાના જીવો કહે છે.

(૫) પ્રશ્ન: આત્માની શાંતીનો વિષય શું?

ઉત્તર: આત્માની શાંતીને સાચો અને કાયમી ઉપાય તો સમજ પૂર્વકનું સાચુ આચરણજ હોઈ શકે. પાકી એ દ્રષ્ટિ હોય તો જપ તપ લાજ વિષેને સાધનો જરૂર પતી શકે. આખરે તો આ બધા સાધનો અણવા. જપમાં એવા સાધન રૂપે જૈન યોગી શકે. જરૂર જપમાં શ્રદ્ધા હોવી જોઈએ નહીં તો તેથી કરી શકેદો ન થાય.

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૭૦)

સ્થાપયેલી ‘ઇન્ડિયન ઓપિનિયન’ છાપું ખંહાર પાડે છે. - આ બધું હિંદી જનતા માટે પવિત્ર છે.

વધુમાં શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટના ટ્રસ્ટીઓનો ઈરાધો એવો છે કે એક વિવિધ-કોમની કોલેજની સ્થાપના કરવી, જેમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના બધી કોમોના વિદ્યાર્થીઓ ભણી શકે. સરકાર અને તેના રંગદ્રેષના કાયદાઓને લઈ એની સ્થાપના તરત યદ શકે એમ નથી. પરંતુ એ સંભવિત બનતા તરતજ ટ્રસ્ટીઓ યોજના આ ઘડી એક એવી સંસ્થાની સ્થાપના કરશે જેની જોડે દક્ષિણ આફ્રિકામાં મળશે નહિ. શ્રીનીકસ અને ‘ઇન્ડિયન ઓપિનિયન’ની હયાતીનો આધાર સહાયકો ઉપર છે. અત્યાર સુધી અમને એ મળતાં રહ્યા છે, અને અમને સંતોષ છે કે અમને એ મળતાં રહેશે. અમે લોકોને યાદ દેવકાવવા માંગીએ છીએ કે ‘ઇન્ડિયન ઓપિનિયન’ એ વેપારી સંસ્થા નથી. એની હયાતીનો આધાર સહાયકો ઉપર છે, અને ‘ઇન્ડિયન ઓપિનિયન’ના આધાર ઉપર શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટ છે.

આગામી ચુંટણીના ઠંડેરાની રૂપરેખા

સુસ્લીમોનો પવિત્ર માસ

રમળન

સુરદાસનર : ક્રિસ્તિય પક્ષના ૧૯૬૧ની ચુંટણી અંગેના ઠંડેરાના અરમા માં કોઈ પણ ભોગે ભારતની અખંડિતતા ને જોડતા ભળવાની જોડણી એવું કમર્શન કરવામાં આવ્યું છે અને એને કબલે કરેલો વિસ્તાર પાછો મેળવવા પ્રયાસ કરવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો છે.

ઠંડેરા કારોબારીએ ઠરાવના રૂપમાં પ્રકટ કર્યો છે અને એમાં જણાવાયું છે કે જોવાને દિહી સંઘમાં આવ્યું નોંધજો.

ઠરાવ ક્રિસ્તિયના ૬૬ માં અધિવેશન સમક્ષ રજુ થયો અને ક્રિસ્તિય મહાસમીતીને ઠંડેરા આખરી સ્વરૂપમાં પ્રકટ કરવાની અને પ્રજા સમક્ષ મુકવાની સત્તા આપી હતી.

ઠંડેરા આવશ્યક રીતે ક્રિસ્તિય ઠરાવની જમિદારી પર હતી અને આજ રીતે ભાવનગરની ચાલુ જોડણીને ઠરાવ પસાર કરવામાં આવશે ઠંડેરાના અરમામાં ને ૨૨ મુદ્દા છે તેને આખરી લેવા લખતો હતો.

ઠંડેરાના અરમામાં જણાવાયું હતું કે સમાજવાદી નીતિ હોવા છતાં જાહેર ક્ષેત્ર વધુને વધુ વિકસરો અને મહત્વનો ભાગ ભજવી શકશે. જાહેર અને ખાનગી ક્ષેત્રોએ એક પંચના અંગીકૃત તરીકે કાર્ય કરવાનું છે એ ને વચ્ચે વર્ણવે તેવું નોંધજો નહિ.

ઠંડેરાના અરમામાં જાહેર ક્ષેત્રોના ઉભોમને કાર્યક્ષમ બનવા તેમ જ

વ્યાજબી વહીવટ ભળવવાનો આમદ કરવામાં આવ્યો છે.

ગોળગોળ અને પિન જરૂરી વસ્તુ ના ઉત્પાદનને પ્રોત્સાહન ન આપવાનું અને વપરાશ પર અકુશ રાખવાનું સુચવવામાં આવ્યું છે.

જમીન સુધારણા બાબત અંગેની ક્રિસ્તિયની નીતિ સંપૂર્ણ રીતે દિવના તમામ રાજ્યોમાં અમલમાં મુકાવી નોંધજો અને ન્યાં ન્યાં શક્ય હોય માં ભાં મરજીયાત સ્વરૂપમાં સહકારી પેતીનું કાર્ય ચું નોંધજો અને સહકારી પેતી મંડળની રચના થવી નોંધજો.

ક્રિસ્તિય લોકશાહી માર્ગે સમાજવાદી સમાજ રચનાનું કાર્ય કરશે એ હકીકત તું સમર્થન કરતા ઠંડેરામાં જણાવાયું હતું કે આ ખેડપને હાંસલ કરવા માટે ને શક્ય માત્ર છે તે આયોજનનો છે એટલે વધુમાં વધુમાં પ્રયાસ જો દિશા માં થવો નોંધજો.

વ્યાપક પંચમાં, જોરાક બાબતમાં સ્વાવલંબન, રટીલ, વીજળી, બળતણ તેલ અને પંચકામનું ઉત્પાદન એ ત્રીજી પંચ વર્ષીય ગોળગોળ માટેની મહત્વ

હિજો માટે દિવાળી, ખીરતીએ માટે નાટાલ અને સુસ્લીમો માટે રમળન એ મહત્વનો ઉત્સવ છે. આખા વર્ષમાં રમળન માસ પવિત્ર ઉપવાસ નો માસ ગણવામાં આવે છે. સુયો-દ્ય પહેલાં અને સુપોરત પછી જમીન શકાય. એટલે કે દિવસના પાણી કે કાંઈજ તેજો લેતા નથી. પાળકો શુદ્ધી અને દરદીઓ માટે શેડી છુટછાટ મુકવામાં આવે છે ખરી. આ માસ ગરમીના દિવસોમાં આવે આથી પાણી ની ઘણીજ જરૂર માણસને જણાય. ધર્મીજ સુસ્તમાન આ માસના ઉપવાસ થી પાપ મુક્ત થવાય છે એમ માને છે.

આ માસમાં ૨૭ તારીખે અમથા ૨૦ થી ૨૭ દરમીયાન રાતને સુમારે “અલકરાણુ” આ વસ્તુ દિવ્ય લોક માથી નીચે આવી. ‘હોલુલુલુ કુહર’ (શકતીની રાત) આ નામે આ રાત જોળખાય છે. આ રાતનું પવિત્ર ખાનમાં રાખી સુસ્લીમો ધર્મમય અને આ પ્રાર્થનામય જીવન તે દરમીયાન

આ માસમાં એક વસ્તુ સારી એ અને છે કે સુસ્લીમો ભતીવાદ સાવ સુલી ભય છે. અને ખીજ ધર્મના લોકો તરફ પણ પ્રેમ ભાવે જોવાનો પ્રયત્ન કરે છે. શ્રીમંત સુસ્લીમ મરીય શુરયાને દાન ધર્મ કરે છે અને નોકરો સાથે નમ્રતાથી વર્તે છે. મરીય સુસ્લીમ પોતાથી મરીય પોતાના ધર્મ માંધવાને પોતાની શકતી પ્રમાણે મદદ કરવા પ્રયત્ન કરે છે. અને દાનનું પુષ્પ કમાય છે. આ ઉપરાંત એમ મનાય છે કે પુરાન કાળમાં કોઈ “શિદ્ધ” પુરુષ Holy Prophet થઈ ગયા તેઓ રમળન માસ દરમીયાન ધણા કેડીઓને બંધન મુક્ત કરતાં અને દાન ધર્મ કરતાં.

રમળન માસ દરમ્યાન કુરાનનું સંપૂર્ણ વાંચન કરવાનું હોય છે. આથી મરજીદો શણકારવામાં આવે છે અને જ્યારે જ્યારે પ્રાર્થનાનો સમય હોય છે ત્યારે ત્યારે મરજીદો માનવથી બરબુર રહે છે. આ વખતે કુરાન વંચાય તેને હારીક કહેવાય છે. ૩૦ દિવસમાં કુરાન પૂર થાય તેથી ૩૦ ભાગમાં કુરાનને વેંચવામાં આવ્યું છે. આથી રોજનો એક ભાગ વાંચવામાં આવે છે.

રમળનનો છેલ્લો દિવસ “શુદ્દ ઉલ કિતર” ઉપવાસના પારખાનો દિવસ ગણાય છે. તે દિવસે બધા સુસ્લીમ શણકાર સજ્જ એક ખીજતે મળે છે અને સામુદાયીક પ્રાર્થના પણ કરે છે. આ દિવસે ફક્ત સુસ્લીમ ધર્મીકને જ નથી મળતાં પણ પર ધર્મીને પણ મળે છે. અને દિવમાં તે દિવસે સુસ્લીમો પોતાના હિદ્દ મીતને મીઠાઈ ગેવા મોકલી ખુશાલી વ્યક્ત કરે છે. આ રમળનનું સામર્થ છે.

હજરત અબુલુલા પિનના કહેવા પ્રમાણે જ્યારે ન્યામ કરવાનો દિવસ આવશે ત્યારે માણસ સામે મુકતી માટે ફક્ત રમળનના ઉપવાસ અને સારો વર્તાવ તથા કુરાનનું વાંચન આ બેજ વાત તેની મદદમાં રહેશે.

રમળન કહેશે કે, “હું પ્રસો મારા દીધેજ આ માનવીઓ અમન-વગર રહ્યા અને વિષય સુખમાં થી દુર રહ્યા. મારે માટેજ તેઓ અતૃપ્ત રહ્યા. કૃપા કરી તેમને ક્ષમા કરો.”

વળી કુરાન કહેશે “પ્રસો મારા વાંચનને દીધે આ લોકોએ રાત ના સુખની નિંદા પણ નથી દીધી. મેજ તેઓને વિશ્વાંતી લેવા દીધી નથી.”

આવી શીકારસ જેને માટે મધરના દરખારમાં જાય એને પછી મધર ક્ષમા જ કરે એ સંશય રહીત છે.

શ્રી ગોવિંદ વલ્લભ પંતનું મૃત્યુ

શ્રી ગોવિંદ વલ્લભ પંત જેઓ ભારતના હોમ મિનિસ્ટર હતાં તેઓ કુદરત રોગના હુમલાથી તા. ૭-૩-૬૧ના રોજે સ્વર્ગે સિધાવ્યા. શ્રી. પંત ગયા માસથી બિમાર હતા. તેઓ શ્રી નહેરૂ ના આસ સલાહકાર હતા. તેઓ ૭૩ વરસની ઉંમરના હતા.

બાળી પવીત્ર થવા પ્રયત્ન કરે છે. આ ઉપરાંત ‘રમળન’ માસ ‘કુટ્યાંકર વિરયા’ પરમેશ્વરને વિશેષ પ્રિય છે એમ પણ મનાય છે.

અન્સ પિન માલિક કહે છે; ‘લોકો; આ જુવેા રમળન, આપણે પવિત્ર વાર્ષિક ઉત્સવ આપણી વાંટ નેજ છે. આ માસમાની ફક્ત એકજ રાત એવી મહત્વની છે કે; જે વર્ષની અમે તે રાત કરતાં મદાન છે. આ રાતે કરેલી મધર સ્તુતી બીજે દિવસે કરેલી સ્તુતી કરતાં હબર અણી વધારે શ્રેષ્ઠ છે. જે એ સુકશે તે બધુ સુકશે. અને માત્ર કમનસીખ કુ:ખી થશે.’

રમળન મહીનાના પ્રથમ ૧૦ દિવસ માં ઉપવાસ મરનારા પર મધરના આશિર્વાદ વધીવ થાય છે. પછીના ૧૦ દિવસમાં જેઓ પરમેશ્વરનું રમણુ કરે છે અને ઉપવાસ કરે છે તેઓના અપરાધો મધર માફ કરે છે. અને છેલ્લા દ્ય દિવસ જેઓ ઉપવાસ અને ભકતી કરે છે તેમને નરકમાંથી મુક્તી મળે છે એવી માન્યતાં હોય છે.

અંકલેશ્વરમાં હસ વધુ કુવા ખોદાશે

વૃંદાવણ : તેલ અને કુદરતી ગેસ પંચની અને ત્રણ દિવસની મળેલી અખિલ ભારત પરિષદમાં તેલ સંશોધન કાર્યક્રમ તળે અળી આવેલા તેમની આકાશણીના ધોધા તખલ્લાને અમલમાં મુકવાનો, શુભરાતની રાજધાની માંખી-નમરના સુમિત રચણે ૧૫૦૦ મીટર ખોદકામ કરવાનો અને અંકલેશ્વર અને અંખાતને જોડી દેતી પહી પર પાદરા નજીક સંખમા ખાતે ૩૦૦ મીટર ઉંચુ શારકામ કરવાના નિર્ણયો લેવાયા હતા.

આ ઉપરાંત પંજબ, આસામ અને હોશિવારપુર જેવાં સ્થળોએ તેલ સંશોધનનાં મુદ્ધાંકન વિષે ચર્ચા થઈ હતી. તેજજ અખમાં ૧૦૫ માઇલની દરિયાઇ પટીમાં તેલ સંશોધન કરવાની વિચારણા થઈ હતી, જેવો નિર્ણય થયો હતો કે અને ત્યાં સુધી દેશી બાગો જ વાપરના તેમજ સંશોધન કાર્યમાં અર્થ બટાડવો. તેલ સંશોધનમાં ૩૩૫ લાખવા ખીજા ૪૫ રશિયન ઇલનેરો ૧૯૬૧માં આવનાર છે. શારકામનાં પંચે એકઠાં કરવા તથા જોડવા માટે વડોદરામાં ૨૦૦૦ કામદારોવાળું સૌથી મોટું પંચકોષ્ટ્ર ચાલુ કરવાનો નિર્ણય પરિષદે લીધો હતો. ૧૯૬૧માં અંખાતમાં

૧૫ કુવાઓ અને અંકલેશ્વરમાં વધુ ૧૦ કુવાઓ ખોદવાનું નક્કી કરાયું છે. આથી ૧૯૬૧ના ડીસેમ્બર માસ સુધી માં અંખાતમાં ૨૮ અને અંકલેશ્વરમાં ૧૫ કુવાઓ ખોદાશે. તેલનું મુ:ધાંકન ‘પાઇલોટ’ રીકાઇનરી દારા થશે. આ રીકાઇનરી ખેએક મહિનામાં હુબજ ખાતે બંધાવી ચાલુ થઈ જશે. આ રીકાઇનરી શુદ્ધ સ્વદેશી હશે. અને તેલમાં ક્રમો પદાર્થ કેટલા પ્રમાણમાં છે તે નક્કી કરશે.

ભારતમરના તેલક્ષેત્રો વિષે પૂજ્ય માધિતી મેળબા યાદ ‘શિવ ઇન્ડીયા કોર્પોરેશન’ નામની જાહેર ક્ષેત્રની સંસ્થા દારા પંચ સમક્ષ રીકાઇનરીને પ્રજા સુકારો અને એ વિષે પછીથી નિર્ણય લેવાશે. હાલની ગતિએ કામ ચાલુ રહેતાં ૧૯૬૧ના ભન્યુઆરીમાં પૂર્ણ થવાની વજી છે.

શિદ્ધિ છે જે પ્રાપ્ત કરવાની છે એમ ઠંડેરામાં જણાવાયું હતું.

સમાજમાંની અસારની અસમાનતા ખુબ જ ખોટી છે અને તે તમામ મોરચે આપણી પ્રગતિ અવરોધશે.

ઠંડેરામાં પ્રામ્ય વિસ્તારોમાં વીજળી, ઓલોમિક કામદારોને તાલીમ અને એમનું કલ્યાણ, કુટુંબ આયોજન વગેરે નો ઉલ્લેખ પણ છે.

સેવા-સંગ્રામ-સ્વાતંત્ર્ય:

કેંગ્રેસના ૭૫ વર્ષના ઇતિહાસ પર આછી દ્રષ્ટિ

અખિલ ભારત રાષ્ટ્રીય મહાસભા ના ઇતિહાસને આપણે યાદ કરીએ છીએ કે તરત જ આપણા સ્મૃતિપટ પર ૯૭ થોડા વર્ષો પૂર્વે જ પૂરી થયેલી ભારતની આઝાદીની લડતનાં દ્રશ્યો આવી જાય છે. કેંગ્રેસે ગાંધીજી, સરદાર પટેલ, જવાહરલાલ નહેરૂ અને બીજા અનેક મહાન વિશ્વતિઓની રાહબરી હેઠળ દેશને આઝાદી આપી. આ આઝાદી જન્મમાં અસ્પષ્ટ ભારત-વાસીઓએ પોતાના જાનમાલનું બલિદાન આપ્યું. કેંગ્રેસને ઇતિહાસ એ દેશ વિદેશી સત્તા સામે ચલાવેલી અવિરત, શાંત, અદ્વિસંકલ્પ લડતની યજમાણ છે. ૧૯૪૭ના ઝોમરટની પંદરની તારીખ પછી દેશને મુક્તિની મંજિરે દોરી જનાર કેંગ્રેસ સંસ્થાના હાથમાં દેશની સરકારનાં સૂત્રો આપ્યાં અને આજે તેર-ચૌદ વર્ષો થયા પણ પ્રધાન શ્રી નહેરૂ અને અન્ય આગેવાનોની દેરવણી નીચે કેંગ્રેસ શાસન તંત્રની અંદર અને બહાર રહીને દેશ ના નવનિર્માણની અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરી રહી છે. દેશના લોકોને માત્ર રાજકીય મુક્તિ જ નહિ પણ સામાજિક અને આર્થિક મુક્તિનાં સ્વરૂપ આપવા માટે અને દેશમાં લોકશાહી પ્રદર્શન અને એ માટે કેંગ્રેસ આજે અમામ પ્રયાસો કરી રહી છે.

પ્રભાવશાળી સંસ્થા

કેંગ્રેસની સ્થાપનાને ૭૫ વર્ષ થયાં આજ્યાં છે. આ ૭૫ વર્ષથી કેંગ્રેસ આ દેશની સૌથી વિશાળ, પ્રભાવશાળી અને સંગઠિત રાજકીય સંસ્થા રહી છે. એનો શુભાશય ભારતીય જનતાની મુક્તિ અખંધાથી માંડીને સ્વાતંત્ર્ય યુદ્ધની અખિલ-પરિક્ષા સુધીના ઇતિહાસ સાથે સંકળાયેલો છે. અસરો ચાલીસ કરોડની જનસંખ્યા ધરાવતા આ મહાન રાષ્ટ્રનાં લગભગ બધાં જ રાજ્યો અને કેન્દ્રમાં કેંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓના હાથમાં સત્તાનાં સૂત્રો છે. આ દેશ ના ભાવિના હાલમાં પણ આ સંસ્થા નો હિસ્સો ધણો મોટો રહેવાનો છે એ નિશ્ચિત છે.

કેંગ્રેસની સ્થાપના ૧૮૮૫માં થઈ. ૧૮૫૭ના વિદ્રોહ પછી બ્રિટીશ નીતિ-મા કંઈક પકડે આજ્યો હતો. ઠીઠી જનતાને છતી લેવાના પ્રયાસો થઈ ચયા હતા. ૧૮૫૮માં મુંબઈ, મદ્રાસ, કલકત્તામાં યુનિવર્સિટીઓ સ્થપાઈ હતી. ૧૮૬૧માં પ્રબંધના પ્રતિનિધિત્વ વિનાની કાઉન્સિલો અને તે સાથે વડી અધિકારોની રચના કરવામાં આવી હતી. દેશ નાં વિવિધ ભાગો સ્વરાજની નહિ પણ

સુરાજની વાત કરવા લાગ્યા હતા. આલોસમાજ, આર્થસમાજ, પ્રાર્થના-સમાજની અસરો પ્રસરતી હતી. મુંબઈ માં હાલભાઈ નવરોજી ને જનનાથ શંકર શેઠ તથા બંબાઈમાં સુરેન્દ્રનાથ બેનરજી અને આનંદમોહન ઘોષની રાહબરી નીચે અર્ધ-રાજકીય સંસ્થાઓ સ્થાપી હતી. ૧૮૫૭ના વિદ્રોહની અસર ચાલી જાય છે. છતાં લોકોના હિલમાં અસંતોષ હતો જ અને તેને યોગ્ય માર્ગે વાળવામાં ન આવે તો તેમાં જોખમ છે એમ અંગ્રેજ મુલતહીઓ માનવા લાગ્યા હતા.

કેંગ્રેસની સ્થાપના

આ વાતાવરણમાંથી કેંગ્રેસનો જન્મ થયો. જાહેર રીતે તેના સ્થાપક એલન ઓક્ટેવિયન જીમ હતો. એ નિવૃત્ત થયેલા સંઘી અધિકારીએ દેશની આંતરિક પરિસ્થિતિની જાણ તે વખત ના વાઈસરોય લોર્ડ ડર્રીને કરી હતી. એમ કહેવાય છે કે કેંગ્રેસની સ્થાપના લોર્ડ ડર્રીનેની ટ્રેસચાનું પરિણામ હતું. આ સંસ્થાનું બાહ્ય સ્વરૂપ પ્રભાકીય રહે એવો આગ્રહ પણ એમણે જ સેવ્યો હતો...ભારતનું સ્વાતંત્ર્ય સિદ્ધ કરવામાં મુખ્ય હિસ્સો કેંગ્રેસને જ રહ્યો છે. એ દષ્ટિકોણની સાથે તેનો સ્થાપક એક અંગ્રેજ યુદ્ધત્ય હતો અને ટ્રેસચા આપનાર બ્રિટિશ તાજનો પ્રતિનિધિ હતો એ વિચારીએ તો કુદરતની કરામત માટે આશ્ચર્યની લાગણી થયા વિના ન રહે.

પ્રથમ તબક્કે

કેંગ્રેસના ઇતિહાસનું અવલોકન કરીએ તો પ્રથમ અરજીઓ, પ્રાર્થનાઓ અને મંત્રણાઓનો કાળ આવે, એ પછી વિરોધ અને પ્રચાર, દેખાવ, ત્યારબાદ સામ, બલિદાન ને ક્રાંતિ નજરે પડે. છેલ્લે રાષ્ટ્રહડતરના

પ્રયોગોનો અનુભવ થાય. કેંગ્રેસના પહેલા પ્રમુખ શ્રી બ્યેરોસ ચંદ્ર બેનરજી હતા. પહેલું અધિવેશન ૧૮૮૫ના ડીસેમ્બરની ૨૮મી તારીખે મુંબઈમાં ભરાયું. કેંગ્રેસનું તે વખતનું ધ્યેય બ્રિટીશ રાજ પ્રત્યે વફાદારી, રાષ્ટ્રીય ભાવનાની ખાલવણી, વિનંતિ સાથે સુધારાઓની આશા એવું હતું. દેશના આગેવાનો હાલભાઈ નવરોજી, ન્યામચર્ચિ તેલક, હિરોજશાહ મહેતા, દિનયા વાજા, નારાયણ ગણેશચંદાવરકર, રાહમ તુલ્લા સયાણી વગેરે એમાં હાજર રહ્યા. આમાંના કેટલાક નામે સમયના પ્રવાહમાં છુટાઈ ગયા, કેટલાક આજે ય આપણને ટ્રેસચા આપવાની શક્તિ ધરાવે છે.

મર્યાદાઓ

બીજે વરસે હાલભાઈ નવરોજી પ્રમુખ બન્યા, ત્રીજે વરસે બદલ્હીન તૈયમજી. બીજાં યુદ્ધ અને વિલિખમ વેડરબર્ન પછી પ્રમુખપદ શોભાવી ગયા. ધીમે ધીમે આમજનતામાં નહિ પણ શિક્ષિત વર્ગમાં કેંગ્રેસનાં સ્થાન અને અને માન વધવા લાગ્યાં. પ્રથમ બાયબોર્માં અને પછી કરાચીમાં કંઈક છૂટ પણ આપવા લાગ્યો. પરંતુ વિનંતિ અને વફાદારીની બહાર કેંગ્રેસ નીકળી શકતી નહોતી. બહુ પ્રભાવ શાળી નેતાઓ હોવા છતાં તેમની શક્તિની મર્યાદાઓ આ સંસ્થાને રૂંધતી હતી.

બંબાઈના ભાગલા

૧૯૦૫માં લોર્ડ કર્ઝને એમ સૂચ્યું કે રાષ્ટ્રીયતાનો મોરચો ઉઠા કરવો જોઈએ. બંબાઈ એ વખતે રાષ્ટ્રીય જાગૃતિનું જનક હતું. ઠીંકુઓની સાથે સુરસીમોને મુકવાની અને પાકીસ્તાનનું બીજા રોપવાની ક્રિયા પણ લગભગ એ વખતે થઈ. બંબાઈના ભાગલા

ઠીંકુ-સુરસીમોને નજર સામે રાખીને જ પાકીસ્તાન આજ્યો. આજ્યો દેશમાં આ ભાગલાનો વિરોધ થયો. સુરાજ્ય નહિ સ્વરાજ્ય એવો ખ્યાલ ત્યારે જ પેદા થયો. એ મંત્ર આપનાર હાલ ભાઈ નવરોજી હતા. ૧૯૦૬માં તેઓ ત્રીજા વાર કેંગ્રેસ પ્રમુખની માદીએ આજ્યો. બ્રિટીશ સાબનો બહિષ્કાર, સ્વદેશી, રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ અને સ્વરાજની હવા પેદા થઈ. લોર્ડ કર્ઝનેને બંબાઈ ના ભાગલા રદ કરવા પડયા. પરિણામે દેશમાં વિશ્વાસની લાગણી પેદા થઈ.

હોમરૂલ આદેશન

ગાંધી યુગ પહેલાં કેંગ્રેસને પ્રભાવ શાળી બનાવવામાં લોકમાન્ય તિલક, ગોપાલ કૃષ્ણ ગોખલે, મદન મોહન માલવીયાજી, લાલા હજીવંતરાય, અરવિંદ ઘોષ, એની બિસ્મિલ્ટ વગેરેનો હિસ્સો ધણો મોટો જણાય. વફાદારી અને વિનંતિમાંથી નીકળીને સ્વરાજની જાગણી સુધી પહોંચેલી કેંગ્રેસમાં ૧૯૧૫માં નવું નેચ આવ્યું. હોમરૂલ આદેશન થઈ થયું. ઉદામ બંબા આજળા આજ્યાં. ૧૯૧૬માં લીમ સાથે સમજૂતી કરવામાં આવી. પહેલું વિખ-યુદ્ધ થઈ થયું હતું એટલે બ્રિટીશ સરકારે બંબાને આપવા માંડ્યાં. રાષ્ટ્રીય અસ્મિતાની એથી વૃદ્ધિ થઈ.

ગાંધીજીનો પ્રવેશ

દેશના રાજકીયમાં ગાંધીજીએ પ્રવેશ કર્યો ત્યારે કેંગ્રેસ ક્રાંતિકારી સંસ્થા નહોતી. છતાં ગાંધીજીના નવા તત્ત્વજ્ઞાને ઝીલી શકે એટલો વિકાસ એનો થયો હતો. લોકમાન્ય તિલક એ વખતે દેશના સૌથી વધુ ધ્યાન ખેંચનારા નેતા હતા. ગાંધીજી આજ્યો ત્યારે એમની આસપાસ દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનું તેજવું જ પ્રસરેલું હતું. પ્રથમ તો એમણે ગોખલે જીનો આગાથી પરિસ્થિતિના અભ્યાસ માં જોમનું મન પરોવ્યું. દેશની રિપતિથી તેઓ દુઃખી હતા પરંતુ બ્રિટીશ પ્રજા અને સરકારમાં એમને ધણો વિશ્વાસ હતો.

અમત્કારિક અસર

ગાંધીજી દેશમાં આજ્યો યાદ શરૂ-આતમાં અંબારજી, ખેડા, ખોરસરને સત્યાગ્રહો અને અમદાવાદની મિલ હડતાલ આપ્યાં. ગાંધીજીના નેતૃત્વની અમત્કારિક અસર થઈ. ૧૯૧૮ના નવેમ્બરમાં વિશ્વયુદ્ધનો અંત આવ્યો. સંરક્ષણના નામે જે કાયદાઓ થયા હતા તેની મુદત પૂરી થઈ. હાઈકોર્ટ દરમીયાન ગાંધીજી લોકમાન્ય જેવાનો વિરોધ સહીને પણ યુદ્ધ પરિપક્વમાં હાજર રહ્યા હતા. રૌનિક ભારતી પછી કરી હતી. આ બધા દરમીયાન એમણે માન્યું હતું કે હાઈકોર્ટ પૂરી થતાં જનકારી કાયદાઓનો અંત આવશે અને સ્વરાજ મળશે. પણ એને બદલ

વાંચો ! જરૂર વાંચો ! લાભ જ થશે !

શોધકું અટકો, લેઈકું મળશે, પગલોડ ટળશે.
હમારે ત્યાં નીચેની બધીજ વસ્તુઓ મળે છે.
ક્રીઓ માટે : વેળીઓ, મુંદર રપન્ડ અને બીજા અનેક ભતની મળશે, રીબનો પણ મળશે. ગરમ તુલના જરસીય, પુલોવર, કારડીગન, સ્કીંગવેટ, ચડડી, સોહસ વિ.

બાબકો માટે : નાયલનના શર્ટ્સ, ટાપી, બ્લાકેટ, રોલ, સ્કીંગવેટ, ચડડી, સોહસ, નેપશીન્સ, લુલનકેપ, પેટીકોટ, નાઈટીસ, બીબ્સ, ફેઈસ ક્લોથ, બાય રપન્ડ વિ.

ટેબલ પલસ્ટીક ફલાવર્સ, રપન્ડના કશીકાં, લકીયા, ગાદી, વિ.
વેપાર માટે વાંદી જેવા ચળતાં ટેલેવેસ રીલના નાસલો, ઈન્ડેન્ટકોરો.
વિલખ શા માટે ! સાચો માલ વેચાઈ જતાં શી વાર !!

કમણાંજી ચાલોને માખરો હેટર્સ (પ્રા) લી.
(બીબાબાઈ માસ્તર એન્ડ સન્સ)

ફોન : ૮૩૫-૭૬૬૧ — પહેલે માળે, — પો. ઓ. પરપાડ.
માસ્તર મેનશન્સ — ૭૭ વેસ્ટ સ્ટીટ, — લોકોનીસખર્ગ

રોલેટ એક્ટ આપ્યો, અધીલ અને ખીલ આગેવાનોએ અને વિરોધ કર્યો. પણ સરકારે આંખ આડે કાન કર્યો.

સ્વરાજ્યમાં પરિવર્તન
કોંગ્રેસનું સ્વરૂપ ત્યારથી બદલાવા લાગ્યું સરકાર ને વિરોધને દાદ ન આપે તે શું કરવું તેનું જાન અધીલ સિવાય કોઈની પાસે નહોતું. એમણે વિરોધ વ્યક્ત કરવા હડતાળ ને બંધવાસનો આદેશ આપ્યો. ૧૯૧૯ના કોંગ્રેસની ૬૬૧ તારીખે પહેલી વાર આખા દેશમાં સરકાર સામે દેખાવો થયા. ૧૩મી તારીખે ભવિષ્યવાણીના ભવંકર ઘટના બની. અને એના અનુસંધાનમાં બ્રિટીશ અધિકારીઓએ ખીલ અનેક આવાચારો કર્યા. ૧૯૨૦ માં કચ્છતામાં કોંગ્રેસ બરાઇ અને અસહકારનો નિર્ણય થયો. કોંગ્રેસનું ક્ષેત્ર 'અર્ધસહ' અને શાંતિવાદ સાથેના દારા' સ્વરાજ્ય પ્રાપ્તિનું સાધનમાં આપ્યું. આ ક્ષેત્ર છેક ૧૯૨૯ના અંત સુધી રહ્યું. એ પછી સ્વરાજ્યને એટલે ધોટીશ સામ્રાજ્યમાં બાગીદાર નહિ પણ પૂર્ણ મુક્તિ એમ સ્વીકારાયું. ૧૯૨૦ થી ૩૦ સુધીના કાળમાં અસહકાર, પરદેશી માલનો બહિષ્કાર, સરકારી શાળા, કોલેજ, આદલતનો બહિષ્કાર વગેરે દારા લોકજાગૃતિનો જીવન યુવાન બાળકો અને ખાદી, દાર્શનિક, રાષ્ટ્રીય શાળાઓ વગેરેથી નવધારતર' કામ પણ શરૂ થયું.

અસહકાર યુગ
૧૯૨૧માં અધીલએ સવિનય કાનૂન-બંધની તપાસ કરી હતી પણ એવા ચોરીનાં તોફાનોને લીધે એમણે કાપડાં બંધનો વિચાર પડતો મુક્યો. એ પછી અધીલ ઉપર કેસ ચાલ્યો અને એમને ૭ વર્ષની સજા થઈ. અસહકાર યુગની સાથે જ દેશનું ઘાસ અને મોતીલાલ નહેરૂ જેવા નેતાઓનો પ્રભાવ પણ દેશમાં વધ્યો. એમની આગેવાની નીચે ૧૯૨૩માં દિલ્હીની ખાસ બેઠકમાં કોંગ્રેસમાં જવાનો નિર્ણય લેવાયો. અધીલની માંદગીને કારણે તેઓ ૧૯૨૪માં છૂટ્યા અને મેલબામ અધિવેશનના પ્રમુખ થયા. પરંતુ એ વખતે દેશ સત્યાગ્રહ કે અસહકાર માટે તૈયાર નહોતો. એટલે અધીલને પોતાનું ધ્યાન રમનાતમક પ્રવૃત્તિ તરફ વાળ્યું. ૧૯૨૫માં દેશ પુરું ઘાસનું અવસાન થયું. ૧૯૨૭ માં સાધન કમીશન આપ્યું, જેનો દેશબંધમાં બહિષ્કાર થયો. ૧૯૨૮માં પાર્ટીમાં સત્યાગ્રહ થયો અને દેશનું વાતાવરણ પહોંચ્યું. ધારાસભામાં જવાની નિર્મૂલકતા સમજાઈ. ૧૯૨૮ ના કલકત્તાના અધિવેશનમાં મોતીલાલ અને પ્રમુખપદે સરકારને એક વર્ષની મર્યાદાનું આખરી-નામું આપ્યું. સંસ્થાનિક સ્વરાજ્યના ધોરણ ઉપર તે પહેલાં નરેડ રીપોર્ટ' ધમકો હતો અને

એ કાળે જીવ વિચાર હવામાં હતો. પણ એનું કંઈ પરિણામ આપ્યું નહિ ને ૧૯૨૯ના ડીસેમ્બરની ૩૧ તારીખની મધરાતે પૂર્ણ સ્વરાજ્યનો ઠરાવ કરી લાહોરના રાવી નદીના તટ ઉપર જવા દરલાલ નહેરૂએ રાષ્ટ્રધ્વજ ફરકાવ્યો.

દાંડીકુચ
અધીલના આમમન પછી પરિ-રિપ્તિ એ હતી કે કોંગ્રેસના પ્રમુખ એમની ઇચ્છાનુસાર પસંદ થાય અને સંવેદી નેતા તરીકે સૌ હૃદયથી એમને સન્માને. કોંગ્રેસનાં ઉદ્દામ તરવા ને પણ એમને નેતા તરીકે માન્ય રાખવા પડતા હતા. અધીલના નેતૃત્વ વિના સત્યાગ્રહ થઈ શકે નહિ એ સૌ કોઈ સ્વીકારતા. ૧૯૩૦ ના પ્રારંભમાં કોંગ્રેસના પ્રમુખ જવા-દરલાલ હતા પણ સૌની નજર અધીલ ઉપર હતી. ૧૯૩૦માં ૨૬મી જાન્યુ-આરીએ આખા દેશમાં સ્વાતંત્ર્ય દિન ઉજવાયો. બ્રિટીશ રાજઅમલમાંથી મુક્તિ મેળવવાની પ્રતિજ્ઞાએ ઉચ્ચાર-વામાં આવી. ૧૨મી માર્ચે અધીલએ દાંડીકુચ આરંભી અને છટ્ટી એપ્રિલે આખા દેશમાં મીઠાના કાપડાનો બંધ થયો. જનતાના ઇતિહાસમાં અજૈત-પુર્વ એવી આ અર્ધસહ ક્રાંતિ હતી અને ભારતના દરેક છેડા સુધી વિસ્તરી હતી. ૧૯૩૧ના માર્ચમાં અધી-અરવીન કરાર થયા ને તેના અનુસંધાનમાં

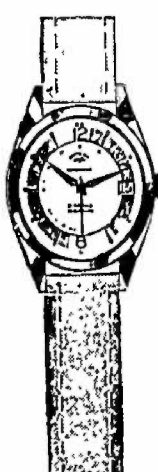
અધીલ ગોળમેળ પરિણામમાં જ્યાં ભાંધી તેઓ ખાલી હાથે પાછા આ-વ્યા. ખીલ હાલતમાં મંડાણ સરકારે જ કરી દીધાં. ૧૯૩૪ના મે સુધી સત્યાગ્રહ ચાલુ રહ્યો. અધીલએ કોમી મુકાદા અને હરિજન પ્રવૃત્તિ અંગે ઉપવાસ કર્યો. આ વાદ એમને જેલ અધી મુકત કરવામાં આવ્યા. સત્યાગ્રહ ગોળમેળ રહ્યો અને ફરીને ધારાસભાની પ્રવૃત્તિ શરૂ થઈ. ૧૯૩૪માં અધીલ ઓપ્યારિટ રીતે કોંગ્રેસમાંથી નિવૃત્ત થયા પણ એ પછીયે સાચા નેતા તરીકે તે તેઓ જ રહ્યા.

પ્રાંતિક સ્વરાજ્ય
૧૯૩૫ના કાપડા અનુસાર પ્રાંતોની ચૂંટણી થઈ એમાં કોંગ્રેસે જંપલાયુ અને પંજાબ, બંગાળ અને સિંધ સિવાયનાં બાકીના આઠ પ્રાંતોમાં કોંગ્રેસ પ્રધાનમંડળો જરૂરી સુધારાનો અમલ કરી રહ્યાં હતા. પણ ત્યાં ૧૯૩૬માં ખીલનું વિષયુદ્ધ શરૂ થયું કોંગ્રેસે સાચી સત્તા મળે તે જ યુદ્ધમાં સામ આપવાની જાહેરાત કરી. આ યુદ્ધ પર અધ્યાપક થઈ. કોંગ્રેસ પ્રધાન-મંડળએ રાજીનામાં આપ્યાં. ૧૯૪૦ માં બંધિતમત સત્યાગ્રહ થયો. આ દરમિયાન મુસ્લીમ લીગને કોંગ્રેસ સામે બરાબર ગોઠવી દેવામાં આવી હતી અને એનું વલણ સવિશેષ વિરોધી બની રહ્યું હતું. વિષયુદ્ધ ઉચ્ચ ખતનાં બ્રિટીશ સરકારને ભારતને સમગ્રવી

લેવાની જરૂર લાગી. ૧૯૪૨માં સર રેડ્ડે' કિષ્ક યોજાઈ દરખાસ્તો લખી આપ્યા. કોંગ્રેસે એનો અસ્વીકાર કર્યો. બ્રિટીશ વડા પ્રધાન ચર્ચિલનું વલણ સામ્રાજ્યવાદી હતું એટલે એ ભારત પરની પોતાની પકડ ઊંડાવવા ઇચ્છતા નહોતા. આમાંથી ૧૯૪૨ની જોગરટ ક્રાંતિનો જન્મ થયો. 'કરંગે યા કરંગે' ના નારથી દેશનું વાતાવરણ માલ ઉઠ્યું. ભારતીય જનતા પર અધીલ અને કોંગ્રેસનો કેટલો પ્રભાવ છે એ આ પરથી જાણી શકાયું. આ સમય દરમિયાન સુભાષચાણુના નેતૃત્વ નીચે 'આઝાદ હિંદ ફોર્સ'ની પ્રવૃત્તિ શરૂ થઈ હતી પણ દેશમાં તે કોંગ્રેસ અને અધીલ જ પ્રેરણારથાને હતા. દેશમાં માલતા દમનકાંપડ અને સરકારી જીવનની સામે ૧૯૪૩ના ફેબ્રુઆરીમાં અધીલ એ ઉપવાસ શરૂ કર્યો અને છેવટે એમની મંજૂરી માંદગીને લીધે એમને ૧૯૪૪ માં મુક્ત કરવામાં આવ્યા. લડાઈ માં મીન રાજ્યે છતમાં આવ્યાં અને ભારતને સ્વતંત્રતા આપવાની વાત ફરીને વાતાવરણમાં વ્યાપી ગઈ. ૧૯૪૪ના જોગરટમાં અધી-બીજા વચ્ચે નિષ્ફળ મંત્રણા થઈ. હિંદના વાહસરોવ તરીકે લોડ' લિનલિયોને રથાને લોડ' વેવલ આવ્યા અને ૧૯૪૫ નાં જીવનમાં કોંગ્રેસ કારાખારીના સભ્યો ને મુક્ત કરવામાં આવ્યા. બ્રિટીશ પ્રધાનમંડળના ત્રણ સભ્યો ચોકકસ દરખાસ્તો લખીને દેશ નેતાઓ સાથે વાટાઘાટ કરવા મોટે આવ્યા.

પ્રધાન ત્રિપુટીની ચોળના કોંગ્રેસે સ્વીકારી નહિ પણ તે પછી એવા જવાબો જનતા રહ્યા કે કોંગ્રેસે પણ આ પાર કે પેલ પારને નિષ્ક્રમ લેવો પડે. બ્રિટીશ સરકાર હિંદ છોડી જવા તૈયાર હતી. પાકીસ્તાન કે અરાજકતા બે વચ્ચે પસંદગી કરવાની હતી. લીમની પ્રેરણાથી દેશમાં કોમી તોફાનો ફાટી નીકળ્યાં હતાં. અધીલ ને ભાગલા યાં એ પસંદ નહોતું પણ તેઓ પોતાનો વિચાર લાદવા પણ માગતા નહોતા. આવી પરિસ્થિતિમાં પાકીસ્તાનનો છેવટે સ્વી-કાર કરાયો. અલખત, લીમની મામણી અનુસાર એને મળ્યું નહિ. અને પંજાબ બંગાળના ભાગલા થયા, સર-દદમાં લોકમત લેવાયો, આસામનો એક છલ્લો લોકમતથી એને મળ્યો. ૧૯૪૭ના ઓગસ્ટની પંદરમી તારીખે કોંગ્રેસનું સ્વરાજ્ય પ્રાપ્તિનું ક્ષેત્ર પૂર્ણ થયું.
સ્વાતંત્ર્ય પછી કોંગ્રેસને શિર નવી જવાબદારી આવી, પ્રાંતોમાં તે કોંગ્રેસ સ્વાતંત્ર્ય પહેલાં જ સત્તા સ્વીકારેલી હતી. બંધારણ ધરવા માટે લોક-પ્રતિનિધિ-સભામાં પણ કોંગ્રેસ અ ત-વિશાળ બહુમતી સાથે દાખલ થયેલી હતી. બંધારણ સભાને વડી ધારા સભાનું રૂપ આપ્યું હતું. સ્વતંત્ર

યુલ પ્રસંગો માટે મેટ !
સીએ અને પુરૂષો માટે
ઘડીયાળ !
૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલિનાં
ઓટોમેટીક ફેલેન્ડર.
* રોમર
* રોઝરી
* લેડે
* ડસર
વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ.
ઉપરાંત પુરૂષોના શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.
હોલસેલ ભાવે મળશે
બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૨.
વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.
૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ભારતની સત્તા ડોમિસના જ હાથમાં સોંપવામાં આવી હતી. પાકિસ્તાનમાં એવી રીતિ સુરક્ષિત લીખી હતી.

સ્વાતંત્ર્ય પહેલાં ડોમિસ લડાયક સંસ્થા હતી તેનું ધ્યેય પૂર્ણ સ્વરાજ્ય હતું. સ્વાતંત્ર્ય પછી દેશને આખાદ કરવા માટે ચોક્કસ પ્રકારની અર્થ-નીતિ અને સમાજ વ્યવસ્થા વિશે વિચારવાનો પ્રશ્ન ઉભો થયો. ડોમિસ લડાયક સંસ્થા હતી ત્યારે આઝાદી ઇચ્છતાં વિવિધ તરતે તેમાં સામેલ હતાં. ભાવિ સમાજરચના વિશે ભિન્ન ભિન્ન વિચારો છતાં તેઓ એક મોરચા ઉપર એકત્રિત થયા હતા. આંધીજનું અસામાન્ય વ્યક્તિત્વ, કાર્યકુશળતા અને પ્રેમભાવના ડોમિસનું સંગઠન ભળવામાં મદદરૂપ હતાં.

દેશ સ્વાતંત્ર્ય થયો ત્યારે આચાર્ય કૃપલાની ડોમિસના પ્રમુખ હતા. ડોમિસ માં આંધીજના આગમન પછી એમનું જ સ્થાન સર્વોપરી રહેલું હતું. એ પછીનાં સ્થાનો શ્રી નહેરૂ અને સરદાર નાં હતાં. પ્રમુખ ત્રણે તે હોય છતાં શ્રી નહેરૂ અને સરદારનું સ્થાન તેઓ લઈ રહે નહિ. સ્વરાજ્યપ્રાપ્તિ પછી ગોટા ભાગના નેતાઓ સરકારમાં ગયા. ડોમિસના પ્રમુખનું મહત્ત્વ પણ ઘટી ગયું. એક કાળે ડોમિસ પ્રમુખને 'રાષ્ટ્ર પતિ'નું બિરુદ આપાતું હતું પ્રભુસત્તાક થતાં એ બિરુદ ભારત સંઘના યુટોથેલા પ્રમુખને પ્રાપ્ત થયું. ડોમિસના જાણે જે ભાગ પડ્યા, એક સંસ્થા અને ખીલે સરકાર. આ બંને વચ્ચે મેળ રાખવા અને તે પરસ્પર સહાયક અને તેવું કરવા સ્વાતંત્ર્યના પહેલા દિવસથી આજ સુધી પ્રયત્નો ચાલે છે. આચાર્ય કૃપલાની આ પ્રકારનાં પ્રમુખપદમાં સુખ સંતોષ લઈ શક્યા નહિ. પરિણામે એમણે રાજીનામું આપ્યું. એ બાદ રાજ્યભાષી પ્રમુખ થયા અને પછી ડો. પદાભી યુટાયા. એમના સમયમાં રાજ્યોત્તી પુનરચના અંગે શ્રી નહેરૂ, સરદાર અને પદાભીની બનેલી સમિતિનો અહેવાલ આપ્યો તે અંજના પાંચ કામ મહાપાલ. એ પછી પ્રમુખની યુટાથીમાં શ્રી ટંડનજી આપ્યા. એમને

મતભેદ થતાં શ્રી નહેરૂ પ્રમુખ બન્યા. ડોમિસનું સ્થાન આ દરમિયાન પલટાયું હતું. ડોમિસને દોરનાર રાષ્ટ્ર પિતા, આંધીજની હતા ૧૯૪૮ના બન્યુઆરીમાં યદ. સમાજવાદી ગુપ્ત ના સભ્યો ડોમિસ છોડી અને એમના સાથીઓ પણ ડોમિસનો ત્યાગ કરી ગયા.

સરદાર વલ્લભભાઈ છેક ૧૯૪૧થી ડોમિસના સંગઠનમાં મહત્ત્વનો ભાગ ભજવતા હતા. લોકદંષ્ટિએ શ્રી નહેરૂનું સ્થાન દર્શાવેલું હતું. પરંતુ આંતરિક સંગઠનમાં સરદારની ઇચ્છાને યોજના વધુ પ્રમાણમાં અમલી બનતાં હતાં એમના અવસાન પછી શ્રી નહેરૂ એક માત્ર નેતા રહ્યા હોય એવી રીતિ રેલા યદ.

ડોમિસના ચર્યાતના કરાવો સ્વરાજ્ય પ્રાપ્તિના કાર્યક્રમરૂપ હતા. સ્વાતંત્ર્ય પછીના કરાવો સરકારને માનદર્શક અથવા તો તેના નિર્ણયને ટેકો આપનારા હતા. પરિસ્થિતિને અનુરૂપ થયા ડોમિસના બંધારણમાં પણ વખતોવખત ફેરફાર કરવામાં આપ્યા. આંધીજને છેલ્લા દિવસોમાં ડોમિસના વિસર્જનનું સૂચન કયું હતું. પરંતુ તે ખીલ નેતાઓએ સ્વીકાર્યું નહોતું. ડોમિસ માત્ર રાજ્યીય પક્ષ તરીકે કદી હતી નહિ અને આજે પણ છે નહિ. અનેક પ્રકારની રચનાત્મક પ્રયત્નો ડોમિસની છાયા નીચે શરૂ થઈ અને વિકસી. રાજ્ય અને કેન્દ્રમાં વહીવટ ચલાવવા યુટાથી લડવી ડોમિસ ધારાસભા પક્ષો પર અંકુશ રાખવો વગેરે તો ડોમિસ પા જ છે ઉપરાંત લોકોની સીધી સેવા કરના અને તેનો સંપર્ક રાખવા પણ તત્પર રહે છે.

ડોમિસને સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત થયા પછી સત્તા હાંસલ કરી દેશને સંઘીત કરવા નો અને સુરક્ષિત રાજ્યવહીવટ આપવાનો હતો. ડોમિસનો આજે પહેલાં ભેટલો પ્રભાવ નથી રહ્યો પણ એ સાથે એણે પ્રાપ્ત કરેલી સિદ્ધિઓ પણ નેવી તેવી નથી. નવા આઝાદ થયેલા ધણી દેશોમાં રાજ્યીય ઉચ્ચપાયેલા યદ છે ત્યારે ભારતમાં સુરક્ષિત યાસન

વ્યવસ્થા અસ્તિત્વમાં આવી છે, એમાં કશું મોટા હિસ્સો ડોમિસનો છે. આ ઉપરાંત, પંચવર્ષીય યોજનાઓ અને ખીલ કામો દ્વારા ડોમિસની રાહબરી નીચે કેન્દ્ર તેમ જ રાજ્યોત્તી સરકારોએ દેશમાં કલ્યાણ રાજ્યની અને સમાજવાદી સ્વરૂપની સમાજરચના કરવાનો નિરધાર કર્યો છે. અને એને પાર પાડવા માટેનો પ્રયાસ યદ રહ્યો છે.

સ્વાતંત્ર્યપ્રાપ્તિ પહેલાં વિદેશી સરકાર સામે લડીને સ્વરાજ્ય પ્રાપ્ત કરવાનું મુખ્ય કામ હતું અને એ સુખ્ય ધ્યેયની નીચે પરસ્પર વિરોધી વિચારસરણી ધરાવનારા પણ એક સાથે રહી ચકતા. આજે તો દેશની નવરચના કરવાનું કામ કરવાનું છે અને એટલે એમાં શ્રેષ્ઠ મામું વિશે પ્રામાણિક મતભેદો હોવાનો પૂરો અવકાશ છે. આ બધું છતાં યે ડોમિસ દેશના કલ્યાણ કાર્યમાં મહત્ત્વની સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત કરી રહી છે એ નિઃશંક છે.

હોમિસનો ૭૫ વર્ષનો ઇતિહાસ એ અનેક ભારતી પ્રજાની આકાંક્ષાઓનો તેમ જ એ આકાંક્ષાઓને મળી રહેલા મૂર્ત સ્વરૂપનો ઇતિહાસ છે.

ગોરાઓએ શરમથી માથું નમાવવું જોઈએ

(પહેલા પાનાનું અનુસંધાન)
ભાષામાં ટીકા કરી છે. અને કેળવણી ના ખર્ચમાં જે તકાવત છે તેની પણ સુખ્યત્વે ભાષામાં ટીકા કરી છે. જમણું ગોરાઓ જાણે છે કે સરકારના મનમાં શું છે! એક માણ્યે સરકાર આફ્રિકાને ખીન-જવાબદાર કહે છે અને ખીજ માણ્યે તેઓને જવાબદાર થવા હતાં નથી. કેળવણી વગર તેઓ જવાબદાર કેવી રીતે બની શકે? સરકારની નીતિ એવી કુટ છે કે તે ખીન-ગોરાઓને ઉચ્ચ કેળવણી મેવા

જુકકાપી, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્ન, લાઇસેન્સિંગ, રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટર માટે મળે :

આર. વીકુલ
૧૨ બાકેલી આર્કડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ,
કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ,
બેંગાલોર-૫, ફોન ૩૩-૧૫૪.

દેવા માંગતી નથી. તે બધાને અંધારામાં રાખવા માંગે છે. તે થાય તે પહેલાં દરેક ગોરાએ શરમથી માથું નમાવવું જોઈએ.

**આત્મા શું છે!
સુખ દુઃખો શું છે!
(૬૬ પાનાનું અનુસંધાન)**

(૬) પ્રશ્ન : આ જન્મમાં અધુરી રહેલી આકાંક્ષાઓ પુરી કરવાની વૃત્તિ ખીલ જન્મમાં રહે કે નહીં!

ઉત્તર : અવસ્થ રહે, જન્મોત્તરનું મૂળ કારણ જ અધુરી રહેલી આકાંક્ષાઓ પુરી કરતી વખતે! બનાસકિત જળવાય તો ફરી ફરી જન્મો ધરવા ન પડે. જેમ ભરત ચકવર્તી અને જનક વિદેહી ભવાઓ માટે રાજ્યોત્તર વિલાસ એ માત્ર આકાંક્ષાઓને બનાસકિત પ્રવર્ક પુરી કરવા માટે બન્યા હતા તેમ.

નહેરૂના દર્શનની ઇચ્છા પૂર્ણ થઈ

સુરદારનગર : વડા પંધાન શ્રી નહેરૂ જન્મવંદન સ્થળે મંચ ઉપર બતા હતા તે સમયે લોખંડી પાસેના શીમાલી મામના ૭૫ વર્ષના વૃદ્ધ ચંચળમેન લાં પહેાંચી ગયા હતા અને શ્રી નહેરૂ ને પગે લાગ્યા હતા. તેમણે શ્રી નહેરૂ ને કહ્યું કે "આજે આપના દર્શનની ઇચ્છા પુરી થઈ." તેમણે તેમની પૌત્રીને શ્રી નહેરૂના દર્શન કરાવ્યા હતા. શ્રી નહેરૂએ ચંચળમેનના પૌત્રી ને કહ્યું કે "મારી પાસે તને કંઈ આપવા જેવું નથી." જેમ કહીને તેમણે ટેટમાં ખોસેલું સફેદ કુલ કાઢી ને આપ્યું હતું. ચંચળમેને એ પુષ્પ ને છાતી સાથે લગાડીને, માથે ચઢાવી ને શ્રી નહેરૂને કહ્યું કે "તમારા સ્મૃતિરૂપ આ પુષ્પને હું સાચવી રાખીશ."

ધરમાં ફેમ બનાવી ટંખાડવા, લાખક સુકાબ. "મનને બોધ" સ્વ. કીશોરલાલ મશરૂવાળા કૃત. સુદર જાડા કામળ પર એ રંગમાં છપાયું છે. બાવકૃત થી. ૧-૦ પોરેટજ ૩ પેની.
'Indian Opinion'
P. Bag, Durban, Natal.

ખાસ દરખાસ્ત : હિંદની અગરબત્તી
(વહાણમાં આવેલો તાલો માલ)
કિસમસ અને નવા વરસ માટે આવેલો તાલો માલ અમે સહઈ બનતા સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ.
અગરબત્તી-કેરમબોર્ડ-પ્લાસ્ટીક, શેલોગોલ્ડ અને ચાંદીની બંગાડીઓ. નવીન ઘરેણાં અને સાથાની ચીજો. દીકરીઓ, ડાયોમોન્ટીસ અને જાલર. સુવહીબાદી વાસણો અને ફેન્સી ગુલસ.
ટૂંકો અને છેકરો માટે અમે ખાસ માલ રાખીએ છીએ અને ખાસ ધ્યાન પણ આપીએ છીએ. આપ બધારે આવતે વખતે ડરબન આવો ત્યારે અમારી સુલાકાત લેવો.
એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ
ડાઇરેક્ટ ઇન્ચોર્જ અને હોલસેલ મરચનસ
૧૧૧ હ્વીન સ્ટ્રીટ, - (હુસેન બીલ્ડિંગ) - ફોન ૨૭૩૪૬ - ડરબન.
અમારૂં પ્રાર્થન લીસ્ટ મંગાવો.

માસ્ટર પ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ
જાત જાતનાં નાચલન, રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, ઓઝો બાળકો અને પુરૂષો માટે ભિન્ન ભિન્ન લુભન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન અને બધાંઓ માટે-જુદીઠ, ખીન્સ, પ્લેન્ટેસ, સોલ્સ; નેપકીન્સ વિગેરે.
દરેક જાતના માલ માટે તપાસ કરવા લાલાભણ.
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ,
બેંગાલોર-૫.
ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬ — પોલકસ ૧૫૪૯.

હિંદના સમાચારો

તા. ૭-૩-૧૯૬૧.

વિજ્ઞાન માનવીના દુઃખદર્દીનો અંત આણે : ડૉ. રાજેન્દ્ર પ્રસાદ

૩૨મી : ભારતીય વિજ્ઞાન કમિસનના ૪૮મી અધિવેશનની ઉદ્ઘાટનવિધિ કરતાં રાષ્ટ્રપતિ ડૉ. રાજેન્દ્ર પ્રસાદે એવી આશા વ્યક્ત કરી હતી કે દુનીયામાંથી અજ્ઞાન અને દુઃખપીડાનાં ભાળાં સાફ કરી નાખીને વિજ્ઞાન માનવજાતની સેવા કરવાનું યાત્રુ રાખશે અને એવી ઇચ્છા દાખવી હતી કે વિજ્ઞાનની શોધો તમામ માનવીઓ માટે હરદર્દમેચ આણીને રૂપ રહેશે.

વિજ્ઞાન બદરીયાત પર વિશ્વ મેળવી ને માનવજાતનાનો અંત આણે એવી અપેક્ષા દુનીયા વિજ્ઞાન પાસે રાખે છે. આપણે આશા રાખીએ કે માનવીએ પ્રાપ્ત કરેલા નવા જ્ઞાનને પરિણામે સ્વર્ગનું રાજ્ય પૃથ્વી પર ઉતરે. માનવાત્મા પર યુદ્ધના અપાતક ઇચ્છાની શોધે ઉડી ઢાપ પાડી છે સ્વપંચસાક્ષિત શરો અને અણુ તથા હાઇડ્રોજન બોમ્બોની શોધથી માનવજાત કુલુખ બની મઇ છે. આ ક્રોએની સંહાર-શક્તિને નિરખત છે ત્યાં સુધી આ શરો માનવજાતને દર્દમેચ અપવસ્ત રાખવા નેટલા સમર્થ છે. પરંતુ એ શોધોની શક્યતાઓની બળની દૃષ્ટિએ વિવાદ કરીએ તો સમગ્ર માનવજાત માટે તે સ્વર્ગ સહી શકે તેમ છે.

દાહમીયાની અપીલ રદ

નવી દિલ્હી : પંજાબ હાઇકોર્ટનું મુખ્ય ન્યાયાધીશ શ્રી જી. ડી. ખોસલા એ રામકૃષ્ણ દાહમીયાં, જી. એલ. જોષાણી, આર. પી. શુક્લા અને વિષ્ણુપ્રસાદે કરેલી અપીલ કાઢી નાખી છે. દાહમીયાને બે વર્ષ સાદી કેદની અને જોષાણીને બે વર્ષ સખત કેદની, શુક્લાને છ માસ સખત કેદની અને વિષ્ણુપ્રસાદને ૩. ૫૦૦૦ના દંડની સજા સેટાન્ડ કોર્ટમાં થઇ હતી, તેની સામે આ અપીલ કરવામાં આવી હતી. તેમને અપીલ કરવાની મંજૂરી મુખ્ય ન્યાયાધીશે આપી નથી.

સુંબઈમાં છનાં મરણ

સુંબઈ : હાલમાં સુંબઈ સર્કલમાં અખત દંડી પડી રહી છે અને કુટપાય ઉપર રહેનારાઓ આ દંડીને કંગવો અનુભવ કરી રહ્યા છે. કુટપાય ઉપર રહેનારાઓમાંથી છ ગણેશીના લાકો પોલીસને હાથ લાગી હતી. આમાંથી બે લાકો ફેટન રોડ અને બાકીના લાકો નામપાગ, માપપદા, કાલા બોઈ અને કાલાયા વિસ્તારમાંથી

મળી હતી. તેઓનાં નામોનો પત્તો લાખો ન હતો.

ત્રીજી યોજનામાં ઉતાડોને અપાતી સમવડો વધશે

દિરોગા : કેન્દ્રના નાયબ રેલવે પ્રધાન શ્રી એસ. વી. શામસ્વામીએ કહ્યું કે મુસાફરી કરનારી જનતાની ભારે મુશ્કેલીઓ અને ફરિયાદો ભારત સરકારના ધ્યાનમાં છે. પરિણામે, ત્રીજી પંચવર્ષીય યોજના દરમ્યાન રેલવે ઉતાડોની માટેની સમવડોમાં વધારો કરવામાં આવશે. તેમણે ઉમેર્યું, ભારતમાં બનેલ રેલવે-જાતને માટે નિકાસ બજારો પણ મળી શકે એમ છે.

શ્રી શામસ્વામીએ કહ્યું કે દેશમાં જ્યારે મહારવતી વિકાસ-યોજનાઓ હાથ ધરાઈ રહી છે ત્યારે માલસામાનની હેરફેરને રેલવે દ્વારા કરવામાં વિશેષ અગ્રપદ મળે એ આવશ્યક છે. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે રેલવે અને ખેડડા અવહાર વચ્ચે કોઈ સંબંધ નથી, કેમકે રેલવેની ભારવાહક શક્તિ મર્યાદિત છે અને વધારાની મામને બીજાં સાધનો દ્વારા પૂરી કરવી જ રહી.

સ્વામ્યવાદી કાર્યકર પર હુમલો

કરીમગંજ : આસામની વિધાન સભાના સભ્ય શ્રી ગોપેશચંદ્ર નામચુદ્ર પર કેટલાક યુવાઓએ હુમલો કરતાં તેમને મંબીર ઇલા થઈ હતી. આ બનાવ ધરારકોટીમાં બન્યો હતો.

શ્રી નામચુદ્ર આદિવાસીઓને મહાન બાધવા માટે લોનનાં નાણાં વહેંચીને પોતાને ઘેર પાછા ફરતા હતા ત્યારે તેમના પર તીક્ષ્ણ હથેલીયારો વડે હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. તેમને તરત જ હોસ્પિટલમાં ખસેડવામાં આગમી હતા.

શાંતા આપ્ટેએ રાષ્ટ્રગીત અવહાલ્યું અને નહેરૂએ ઝીલ્યું

સુંબઈ : ૫૩ પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ ગોરેઆંવામાં નવી હાલિસોન ડોલોની મોતીલાલનગરની કરેલી ઉદ્ઘાટન-વિધિને અંતે અચાનક એક રસપ્રદ ઘટના બની મઇ. વાત એમ બની કે સુપ્રસિદ્ધ અભિનેત્રી શાંતા આપ્ટે સમારંબના અંતભાગે 'બન મન મજા'નું રાષ્ટ્રગીત એકલી આવતી હતી. પરંતુ અચાનક એ ગીત શ્રી નહેરૂએ ઝીલવા માંડતાં સમારંબમાં હાલર રહેલા કિશોરો ને બાળાઓએ પણ એમાં સાથ પુરાવીને સમૂહગીત જ બનાવી દીધું. શાંતા આપ્ટે પળવાર સુંબઈ. પરંતુ સમયસર ચેતી જઈને સમૂહજાન અવહાવવાની પોતાની ફરજ

પરામર અદા કરી દીધી. એ પૂરું થયા પછી શ્રી નહેરૂએ શાંતા આપ્ટેને અભિનંદન આપતાં કહ્યું કે આ દેશમાં સમૂહજાનની કળા વિકસી નથી એ ભોતી તમે એ માટે બહુવેલા ભાગ પ્રદાંસા પાત્ર છે.

શ્રી ઘોષનું અવસાન

કલકત્તા : કેન્દ્રના પોલાદ, પાણી અને બળતણ ખાતાના તેલ અને કુદરતી ગેસ પંચનાં સભ્ય શ્રી જોરદીન એમ. એન. ઘોષનું હૃદય રોગના હુમલા થી અવસાન તીપળ્યું હતું. તેમની ઉંમર ૫૭ વર્ષની હતી.

પનારમાં ૩૦૦૦નાં કાપડની જંગી ચોરી

સુરત : જલાલપુર તાલુકાના પનાર મામના કાપડના વેપારી શ્રી શામભાઈ મહેચરભાઈની કુઠારમાંથી રૂપિયા ૩૦૦૦ ની કિંમતના કાઠી, ધોતિયાં, પોપલીન વગેરે પ્રકારનાં કાપડની કોઇ ચોરી કરી મથાનું જણાય છે. આ અંગે જલાલપુર પોલીસ વધુ તપાસ ચલાવી રહી છે.

જોષાણીના મરહુમ નવાબના જંગી વારસા માટે ઝઘડો

નવી દિલ્હી : જોષાણીના મરહુમ નવાબના વારસદારની પસંદગી થઇ ગઇ છે એટલે મરહુમ નવાબ ને જંગી મિલકત મુકતા મથા છે તેને કઈ પ્રકારે હાથ ધરવામાં આવશે તે એક

રસપ્રદ બાબત બની મઇ છે. આ મિલકત રૂ. ૨ કરોડ ૬૦ લાખની હોવાનો સત્તાવાર અંદાજ નીકળ્યો છે. તેમાંથી લગભગ રૂ. એક કરોડ બિટનમાં અને રૂ. ૬૮ લાખ પાકીસ્તાનમાં આગ્યા છે. ૧૯૪૭ માં ભારતના લાખલા પડ્યા ત્યારે પાકીસ્તાનમાં ઉપર મુબબનું રોકાણ કરવામાં આગ્યું હતું.

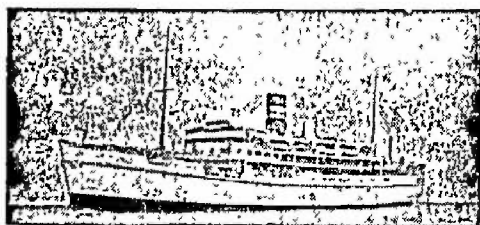
મરહુમ નવાબ પોતાનું વીલ ઇંગ્લેન્ડ ની બેંકમાં મુકી મથા છે એમ કહેવાય છે અને તેમાં પોતાની મિલકત પોતાનું કુટુંબના સભ્યોને વહેંચી ગયા છે.

કેન્દ્ર સરકાર આ બાબતનો બધી બાબુથી વિચાર કરી રહી છે અને તે અંગે તે સરેળા નિર્ણય કરે એવો સંભવ છે.

મરહુમ નવાબના વારસદાર તરીકે પસંદ થયેલા પટોડીના બેગમ માટે સરકારે રૂ. ૬૧ લાખ ૭૦ હજારનું સાલિયાણું નક્કી કર્યું છે. જ્યારે મરહુમ નવાબને રૂ. ૧૧ લાખનું સાલિયાણું મળતું હતું. એવી દરખાસ્ત કરવામાં આવી છે કે આમાંથી પટોડી ના બેગમને રૂ. ૫ લાખ મળવ, બેગમ. બાકીની રકમમાંથી સરકારે જોષાણીને બે બેગમો અને નવાબની નાની પુત્રીને વહેંચણી કરી આપી છે. પુત્રના બેગમને ૬૨ વર્ષે રૂ. ૮૦,૦૦૦, નવા બેગમને રૂ. ૫૦,૦૦૦ અને નાની પુત્રીને રૂ. ૪૦,૦૦૦ મળશે.

બી-આઇ

મુંબઈ કરાચી અને ઇસ્ટ આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.

સ્ટીમર કંપાલા ફક્તી એપ્રિલ ૧૯૬૧માં આવશે અને ૧૨મી એપ્રિલ ૧૯૬૧ના ઉપવશે.

મુંબઈ અથવા કરાચીનું લાડું.

જોરાક સાથ

ફર્સ્ટ ક્લાસ	પા. ૧૧૭-૧૫-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	પા. ૭૮-૧૦-૦
થર્ડ ક્લાસ જોરાક સાથ	પા. ૩૮-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ જોરાક વગર	પા. ૩૪-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો મા લખો:

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
(પીટી લીમિટેડ.)
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, - ઇસ્લામ.
ટેલીફોન : ૨૦૪૩૨ - ટેલીગ્રાફિક એડ્રેસ "કરામત."

